Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД УНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 179 (17602) | 1987 оной августын 5, среда | Сэн 3 мүн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ — БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

ПОДРЯДАЙ ГУРИМААР

Ниитын адууһа малда элбэгээр хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ үндэлмэриин хаһа манай Захааминай райондо нёдондонойхиһоо нэгэ бага удааржа байна.

Далахайн совхозой 2-дохи отделенидэ энэ жэлэй май һара соо түрүүшын лугомелиоративна отряд байгуулагдажа, энэ отрядые хүтэлбэрилэгшөөр би томилогдоһон байнаб. Оньһожсруулагдамал звенодомнай 12 гэшүүн тоолгодоно. Тэдэнэй олонхинь механизаторнууд. Дүршэлтэй тракториснууд болохо Владимир Тарбаев, Жамбал Жигжитов, Фёдор Рампилов гэгшэд манай звенодо ажаллана. Манда 6 трактор, 4 косилка, 4 тармуур, 1 гар косилка, бухал зөөдэг оньһон түхеэрэлгэ, силостэ орохо ургамалнуудые хуряаха комбайн, гаргар уһалдаг машина, дисктэй борной гэхэ мэтэ үгтэнхэй. Бидэнэр бүхы янзын машинануудаар гүйсэд хангагдаабди.

Баруун-Хабарзаанай мяхалигүүлтэрэй малнуудай гүүртын үбэлжэдэг 213 гектар газарай үбһэ хуряаха түсэбтэйбди. Энэ нуга сабшалангһаань гадуур үшөө 70 гектарһаа силос, 75 гектарһаа зелёнко хуряахабди. Дүн хамта 2300 центнер үбһэ, 5600 центнер силос, 1200 центчер зелёнко бэлэдхэгдэхээр хараалагдана.

Тэжээл бэлэдхэлгын харюусалгатай хаһые зүбөөр хэрэглэн, шэмэ ехэтэй, шанар һайнтай үбһэ, зелёнко болон силос нөөсэлхын түлөө звеноговмнай бүхы гэшүүд шармайн оролдоно. Бидэнэр бригадна подрядай гуримаар ажалланабди, тиимэһээ эсэсэй дүнгүүд хүн бүхэниимнай һонирхуулна гээшэ. Шэнээр эмхидхэгдэһэн оньһожоруулагдамал луговоймнай 12 гэшүүн тоолгодоно. Тэдэнэй олонхинь минии урдандаа хүтэлбэрилдэг байһан Зүүн Хабарзаанай үбһэшэд юм. Эдэ нүхэдтэйгөө хамта ажеллахадаа, бидэнэр нэгэнтэ бэшэ социалис мүрысөөндэ түрүүлдэг һэмди. Тиимэһээ энэшье жэлдэ хараалагдаһан түсэбтэ даабарияа үлүүлэн, үбһэ хуряалгынгаа хаһые болзорһоонь үрид дүүргэхые оролдонобди.

А. ДЫЛГИРОВ,
Захааминай районой Далахайн совхозой ЛМО-гой бригадир.

ШАНАРТАЙГААР АБАБАЛ...

Түрүүн түсэб табихадаа, бүхыдэнь 24 мянган центнер үбһэ абаха гэжэ «Дружба» колхозойхид хараалһан юм. Мүнөө бүхы сабшалангайнгаа үргасые үшөө дахин хаража, сэгнэжэ үзөөд байхадаа, тэды шэнээн үбһэн яашье абтахагүй гэжэ эндэхид тоолоно.

— Хаа хаанагүй ургаал болоһон ногооё сэбэрээр сабшажа абаа һаа, 9—10 мянган центнер үбһэ лаб абахабди. Тиигээд тарялан дээрээ ургаһан юумые баһал һайнаар хуряажа абабал, очдоо тээшээ ошонгүйгөөр малдаа хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ арга манда бии,— гэжэ ажахын ахамад агроном К. П. Сафонов хэлэнэ.

Мүнөө колхозодо үбһэ хуряалгын 8 звено хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, дүршэлтэй хүнүүд В. А. Сизых, П. Р. Гнеушев, Л. А. Сафонов гэгшэдэй звенонууд эмхитэйгээр, һайншье бэлэдхэлтэйгээр үбһэндөө ороо юм.

Л. А. Сафоновой звенодо эгээл ехэ газар даалгагданхай. Тэдэнэр бүхыдэнь 3200 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаритай. Звенодонь зүргаан трактор, тэдээндэ шаттагалжа, үбһэ сабшаха, тармаха, хуряаха, сомохо түхеэрэлгэнүүд үгтэнхэй.

— Бүхы техникээ һайнаар хүдэлгэжэ шадаа һаа, үдэрэй 240—250 центнер үбһэ сомохо аргатайбди. Тиигэбэшье гол зорилгомнай үбһэеэ һайн шанартайгаар, сэбэрээр лэ абаха хэрэг болоно. Иигээд хараад үзэхэдэ, гектарай 18 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа, түсэбөөр хараалагдаһан үбһэ абаха аабзабди гэжэ һанагдана,— гээд звеногой үнинэй луговод А. Г. Сафонов хэлэнэ.

Даб дээрэ энэ звено 450 центнер үбһэ сомоо. Хуряаха үбһэн яһала ехэ. Тэрэнээ бороодо оруулангуй хуряаха гэжэ оролдоно.

Үбһэшэдэй бусад звенонуудшье муу бэшээр хүдэлнэ.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй район.

Ивалгын поселково, Загарайн Дээдэ-Элхиин, Баргажанай Үүрэгэй сельскэ Советүүдэй ажалшадай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэһэн үүсхэл арад зон халуунаар дэмжэн абаба.

Манай нютага мүнөө жэлдэ хура бороогуй байһан дээрэһээ нуга сабшалаангүүдһаа үбһэн урда жэлнүүдэйхиһээ холо багаар хуряагдана. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ байнабди. Нютагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд Баир Бодиев, Галина Монтоева, Лэбрема Вандаева, хүүгэдэй байшангые даагша Цырема Шагжина, наймаашад Татьяна Сансанова гэгшэд үдэртэ 2—3 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй 40—50 хамуур бэлэдхэнэ. Һүүлэй мэдээгээр 60 центнер һайн шанартай набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд, совхозой хонидой байрануудта абаашагданхай хатаагдажа байна. Набшаһа тэжээл һайн шэмэтэй байхаһаа гадна, нарай хурьгадай шэмхэлжэ эдихэдэ зохид, бүдүүн тэжээлдэ түргөөр һургадаг һайнтай юм.

Нютагаймнай наһатай эхэнэрнүүд-пенсионөрнүүд Мэдэг Очирова, Шалсама Ухинова, Очирма Ачитуева болон бусад үбһэ хуряалгада шадаха эрэгээрээ туһална, үбһэшэдтэ амтатай эдээ хөгөл бэлдэжэ үгэнэ. Мүн үбгэд, залуушуулһаа бүридэнэн звено Хоолойдо хүдэлнэ. Энэ хадаа совхозой суута луговод 76 наһатай Дарижаб Батуевич Бадмаевай даажа абаһан сабшалан юм. Түрүү луговод жэл бүри ногооной үндэр баян ургаса хуряадаг. Мүнөө жэлдэшье тэрэнэй сабшалан дээрэ 16 томо сомоо һүрилэгдөө. Энэ звеногой гэшүүд үбһэ хуряалгаар совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Механизатор, дайнай ветеран 70 наһаяа шахажа ябаһан Очир Ринчинович Ачитуев тракторна косилкаар үбһэ сабшахадаа, үдэрэйнгөө нормо 130—140 процент дүүргэнэ. Дүй дүршэлтэй механизаторта һайнаар, шанартайгаар сабшаха гэжэ һэнуулһанайшье үлүү.

Уланхаанай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагшад Баир Ринчино, Баир Бадмаев, Саша Ачитуев, Михаил Цырендоржиев ба бусад үндэр наһатайшуулай һургаал заабари доро һайнаар хүдэлнэ.

Һүрилэгшэд Дондоб Батуев, Михаил Доржиев үдэр бүхэндэ 12 һууритай сомоонуудые бодхооно. Хоолойн үбһэшэд мүнөө жэлдэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Эндэ үглөөнэй шүүдэрһээ эхилээд, үдэшын боро хараан болотор ажалай сууряан нэгэшье замханагүй. Үбгэд, хүгшэд, залуушуулһаа бүридэһэн Хоолойн звеногой гэшүүд 1000 центнер һайн шанартай үбһэ сабшажа тушааха гэжэ эрид шуд ажаллана. Мүн айл бүхэн 5 центнер үбһэ сабшажа, совхоздоо тушаахаар уялгалагдаа. Энэ ажал мүн лэ түлэг дундаа ябана.

В. БАТОРОВ,
Хурамхаанай районой Уланхаанай сомоной Советдэй түрүүлэгшэ.

ҮБГЭН, ЗАЛУУГҮЙ

Ивалгын поселково, Загарайн Дээдэ-Элхиин, Баргажанай Үүрэгэй сельскэ Советүүдэй ажалшадай үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэһэн үүсхэл арад зон халуунаар дэмжэн абаба.

Манай нютага мүнөө жэлдэ хура бороогуй байһан дээрэһээ нуга сабшалаангүүдһаа үбһэн урда жэлнүүдэйхиһээ холо багаар хуряагдана. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ байнабди. Нютагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд Баир Бодиев, Галина Монтоева, Лэбрема Вандаева, хүүгэдэй байшангые даагша Цырема Шагжина, наймаашад Татьяна Сансанова гэгшэд үдэртэ 2—3 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй 40—50 хамуур бэлэдхэнэ. Һүүлэй мэдээгээр 60 центнер һайн шанартай набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээд, совхозой хонидой байрануудта абаашагданхай хатаагдажа байна. Набшаһа тэжээл һайн шэмэтэй байхаһаа гадна, нарай хурьгадай шэмхэлжэ эдихэдэ зохид, бүдүүн тэжээлдэ түргөөр һургадаг һайнтай юм.

Нютагаймнай наһатай эхэнэрнүүд-пенсионөрнүүд Мэдэг Очирова, Шалсама Ухинова, Очирма Ачитуева болон бусад үбһэ хуряалгада шадаха эрэгээрээ туһална, үбһэшэдтэ амтатай эдээ хөгөл бэлдэжэ үгэнэ. Мүн үбгэд, залуушуулһаа бүридэнэн звено Хоолойдо хүдэлнэ. Энэ хадаа совхозой суута луговод 76 наһатай Дарижаб Батуевич Бадмаевай даажа абаһан сабшалан юм. Түрүү луговод жэл бүри ногооной үндэр баян ургаса хуряадаг. Мүнөө жэлдэшье тэрэнэй сабшалан дээрэ 16 томо сомоо һүрилэгдөө. Энэ звеногой гэшүүд үбһэ хуряалгаар совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Механизатор, дайнай ветеран 70 наһаяа шахажа ябаһан Очир Ринчинович Ачитуев тракторна косилкаар үбһэ сабшахадаа, үдэрэйнгөө нормо 130—140 процент дүүргэнэ. Дүй дүршэлтэй механизаторта һайнаар, шанартайгаар сабшаха гэжэ һэнуулһанайшье үлүү.

Уланхаанай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагшад Баир Ринчино, Баир Бадмаев, Саша Ачитуев, Михаил Цырендоржиев ба бусад үндэр наһатайшуулай һургаал заабари доро һайнаар хүдэлнэ.

Һүрилэгшэд Дондоб Батуев, Михаил Доржиев үдэр бүхэндэ 12 һууритай сомоонуудые бодхооно. Хоолойн үбһэшэд мүнөө жэлдэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана. Эндэ үглөөнэй шүүдэрһээ эхилээд, үдэшын боро хараан болотор ажалай сууряан нэгэшье замханагүй. Үбгэд, хүгшэд, залуушуулһаа бүридэһэн Хоолойн звеногой гэшүүд 1000 центнер һайн шанартай үбһэ сабшажа тушааха гэжэ эрид шуд ажаллана. Мүн айл бүхэн 5 центнер үбһэ сабшажа, совхоздоо тушаахаар уялгалагдаа. Энэ ажал мүн лэ түлэг дундаа ябана.

В. БАТОРОВ,
Хурамхаанай районой Уланхаанай сомоной Советдэй түрүүлэгшэ.

«НАМАСТАЙ» — «САЙН БАЙНА!»

Манай орон дотор үнэргэгдэжэ байһан Энэдхэг ороной фестиваль байгшаоной түгэсэтэр үргэлжэлхэ юм. Фестивалиин программада энэдхэг арадай уянгата хүгжэм, уян нугархай хатар ороно. Жэшээнь, аха дүү Субраманияма ба Натараджисундарама Тирувижимажалаи гэгшэд «нагасварам» инструмент дээрэ Урда Энэдхэгэй классическа хүгжэм гүйсэдхэдэг юм. Тинхэдэ Бихар штадай аман зохёолой — хатарай бүлэг «серайкеллачхау» гэһэн найр нааданай хатартай совет зонние танилсуулна. Мүн Мацхья Прадеш штадай хатаршад ёно заншалта «пантхи» гэжэ хатар харуулна.

Уржадэр Энэдхэг ороной артистнар манай Улаан-Үдэ ерэбэ.

Буряадай АССР-эй соёлой министр Д. Т. Цыремнилов, авиапредприятиин командирай орлогшо В. С. Лобанов, филармониин директор Г. П. Кулагина болон бусад баяр ёнололой оршэн байдалда хүндэтэ айлшадаа угтаһан байна. Айлшадта хотын ажалшадай зүтһөө баглаа сэсэгүүд барюулагдаа.

— Хоёр һара тухай танай орон соогуур айлшалжа байнабди. Хаанашье яоахадамнай, маниие эгээл хүндэтэй айлшад мэтээр совет зон угтана. Энэнь ехэ урмашуулжа, харгыдаа эсэһэнээшье мартанабди. Улаан-үдынхид иимэ хүндэмүүшээр угтаба. Энээндэнь харюу болгон, бүхы бэлиг шадабаряа түгэс харуулхые оролдохобди,— гэжэ С. Тирувижимажалаи хэлэнэ.

Мүнөөдэр Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай сценэ дээрэ энэдхэг артистнар түрүүшынгээ концерт харуулха юм. Удаадахи үдэрнүүдтэ тэдэнэй концертнүүд Селенгинск һууринай соёлой байшанда, Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй Соёлой ордондо харуулагдаха. Гадна хотын предприятинуудай худэлмэрилэгшэдтэй олон тоото уулзалгануд эмхидхэгдэхээр хараалагданхай. Айлшад этнографическа, байгаалиин, уран зурагай музейнүүдэй жасануудтай танилсаха юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: уулзалгын үедэ.

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

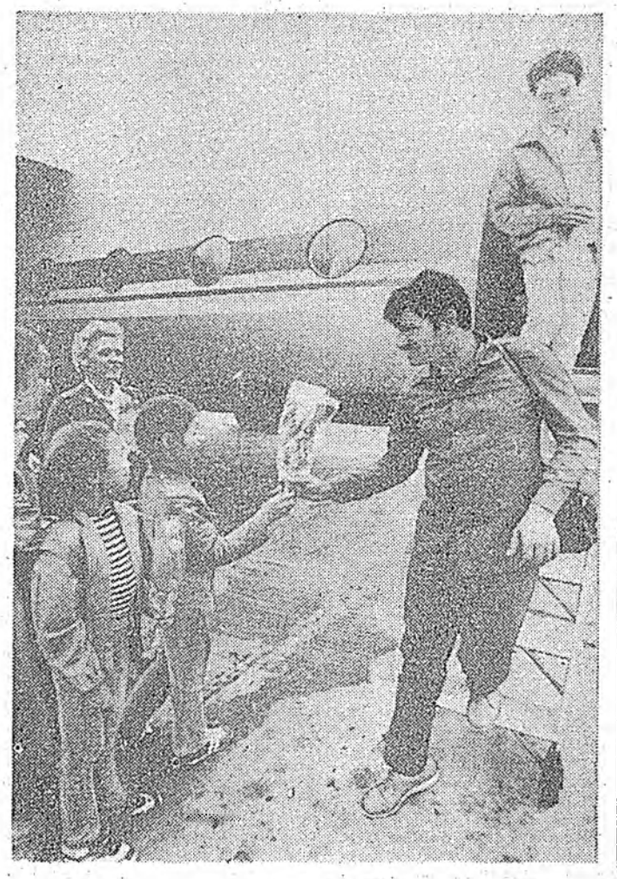

ТАСС ШЭНЭ һОНИН

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР СССР-тэ ЕРЭБЭ

Фрелимо партиин Түрүүлэгшэ, Мозамбигай Арадай Республикин Президент Жоаким Алберту Чиссано совет хүтэлбэрилэгшэдэй урялаалаар хани ёноной албанай хэрэгээр августын 3-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Н. Зайков, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзе, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо П. Н. Демичев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. Ф. Добрынин болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Ж. Чиссаные, тэрэнэй толгойлһон. Мозамбигай партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүдые угтаа.

* * *

Мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй харуулаар үдэшэгдэһэн автомашинануд аэродром дээрэһээ Кремль тээшэ шэглэн ошобо.

Фрелимо партиин Түрүүлэгшэ, НРМ-эй Президентые угталгын баяр ёнолол Кремлиин Ехэ ордоной Георгиевско зал соо болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Ж. Чиссаные халуунаар амаршалаа.

* * *

М. С. Горбачевой, Ж. Чиссанын хоорондохи хөөрэлдөөнүүд энэл үдэр Кремль соо эхилбэ.

Совет талаһаа—нүхэд Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, А. Ф. Добрынин болон бусад тусхай тушаалтад;

Мозамбигай талаһаа—НРМ-эй партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадана.

Арбан жэлэйнь ойн энэ жэлдэ хоёр орондо үргэнөөр тэмдэглэгдэхээр бэлэдгэдэжэ байһан СССР-эй болон НРМ-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор бата бэхи харилсаа холбооной үндэһэ һуури болоно гэжэ М. С. Горбачев, Ж. Чиссано совет-мозамбик харилсаае сэгнэхэдээ, сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ. Хоёр ороной болон арадуудай ажабайдалай гол шухала бүхы талбаринуудта хабаатай харилсанай элдэб асуудалнуудаар хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар ехэ юумэн хэгдээ. КПСС-эй болон Фрелимо партиин хоорондохи, хоёр ороной партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи нягта холбоо барисаан энэ талаар тодорхойлхы үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй улам бүри ашаг үрэ ехэтэй болохынь, хоёр ороной арадуудай аша туһада саашадаашье гүйсэд харюусахынь тула совет-мозамбик харилсаае али бүхы талаарнь хүргөөхэ хараа шэглэл бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Иимэ зорилготойгоор хэрэглэгдэгүй арга нөөсэнүүдые элсүүлэн хабаадуулха асуудалнууд тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Хүшэр хүндэ эрхэ байдалда партийно-гүрэнэй, сэрэгэй ба экономическа байгуулалтын гол шухала зорилгонуудые шидхэжэ байһан Фрелимо партиин ажал ябуулгые Советскэ Союзда һайнаар ойлгоно, халуунаар дэмжэнэ гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ. Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, Мозамбигай һанаа нэгэтэй, тэрэниие дэмжэжэ байһанаа хэлбэришэгүйгөөр мэдүүлнэ. Энэ хадаа маанадта гол ёноной асуудал болоно.

Хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай, үгэзэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

* * *

Ж. Чиссанын хүндэлэлдэ совет хүтэлбэриин үмэнэһөө Кремлиин Ехэ ордон соо сайлалга хэгдээ.

Мозамбигай партийно-гүрэнэй делегациин гэшүүд Ж. Чиссанатай хамта байлсаа.

Совет талаһаа нүхэд М. С. Горбачев, Л. Н. Зайков, В. П. Никонов, Н. Н. Слюньков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, А. Ф. Добрынин болон бусад тусхай тушаалтад хабаадаба.

Халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн сайлалга дээрэ М. С. Горбачев, Ж. Чиссано үгэнүүдые хэлээ. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаба.

(ТАСС).

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ХАРГЫ ЗАМУУДААР

Һайндэрэй саб сагаехан һэеы гэр августын 3-да Фрунзиһаа Бомбей эльгээгдэһэн Киргизэй арадай прикладной искусствын выставкын зүйл болоно. Индидэ үнэргэгдэхэ СССР-эй фестивалиин программын үндэһөөр эмхидхэгдэхэ выставкэдэ ороҗо хараагшад эшэгы хибэсүүдтэй, ханын шэмэглэлнүүдтэй, гэр һуудалай зөөри хогшолтой танилсаха байна.

Агуухэ Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хани барисаанай энэ һайндэр ноябрьда эхилхэ, гэбэшье тэрэндэ бэлэдхэл дүүрэнтэжэ байна гэжэ СССР-эй Соёлой министерствадэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Манай орон дотор үнэргэгдэжэ байһан Индиин фестиваль үргэн ехэ хэмжээнтэй, олоной хабаадалгатай байһаараа онсо шалгарна. Жэлэй хугасаа соо СССР болон Инди 3,5 мянган шахуу хүнүүдые нэгэ нэгэндээ эльгээхэ юм. Соёлой ажал ябуулагшад, спортсменүүд, эрдэмтэд, эхэнэрнүүд болон залуушуулай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, журналистнууд тэдэнэй тоодо орохо.

Совет артистнуудай концертнаадануудай программа элдэб янзын, баян байха юм. СССР-эй Ехэ театрай, Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ академическэ театрай баледэй труппануд, оркестриүүд Инди ошохо. СССР-эй арадай хатарай академическэ ансамбль, «Березка» ансамбль болон бусад коллективүүд шадабарияа харуулха байна.

Олон тоото выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ.

Индидэ СССР-эй фестиваль ноябриин 21-дэ Делиин Илалтын талмай дээрэ баяр ёнололоор, Дж. Неругэй нэрэмжэтэ стадион дээрэ һайндэрэй зүжэг наадаар нээгдэхэ юм. Энэ һайндэр хани барисаата ороной бүхы штадуудай никслэлнүүдтэ, олон томо ехэ хотонуудта үргэлжэлхэ.

(ТАСС).

УЛАСХООРОНДЫН ХУРАЛДААН

Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одые ниидхүүлэтэр замбуулинай гэрэл туяа юртэмсэ дэлхэй тухай эгээл зүб мэдээсэлнүүдые эльгээдэг ори гонса эшэ үндэһэн байһан юм. Австриин эрдэмтэ В. Гесс болон совет физик Д. Скобельцын тэрэниие нээһэн байгаа. Замбуулинай туяа гэрэл тушаа августын 3-да Москвада нээгдэһэн уласхоорондын XX конференциин программатай танилсахадаа, 75 жэлэй туршада энэ эрдэм ухаанай гаталһан асаои ехэ зам тухай ойлгожо болоно.

30 ороной элитэ ехэ физигүүдые суглуулһан энэ уулзалгада хабаадагшадые конференциин эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Науканууудай академиин гэшүүн-корреспондент А. Чудаков амаршалхадаа, һүүлэй жэлнүүдтэ физикын энэ эгээл үзэсхэлэн һайхан һалбаринуудай нэгэндэ абтаһан шэнэ һонинуудые үргэнөөр харуулһан байгаа.

Юртэмсэ дэлхэй тухай эгээл тодо нарин мэдээсэлнүүдые абахын тула мүнөө эрдэмтэд приборнуудаа замбуулинай аппарадуудта тараан тодхоно. Гэбэшье газарай лабораториинуудые замбуулинайхиһаа дутуугүйгөөр түхеэрдэг юм. 1987 оной февралиин 23-да Магелланай үүлэн соо гон шэнэ одо мүшэнэй яларан туяаралга тэмдэглэгдэһэн байгаа.

Олон тоото хуралдаанууд, секциинүүд 12 үдэрэй туршада Уласхоорондын худалдаа наймаанай түбэй залнууд соо хүдэлхэ юм.

(ТАСС).

ЗОХЁОЛШОДОЙ УУЛЗАЛГА

(ТАСС). «Байгаали ба ...ал, байгаали ба ...» гэһэн тёмэдэ ...ан совет болон ...зохёолшодой уулзалгаһаа, В. Астаболов, В. Татэмэцу, ...о болон бусад мэ...олшод тэрээнэй хатуулзалга оршон ...байгаали хамгаалгаһудэлөөнэй эдэбхимүүлба,— гэжэ Соёлай Герой В. Распутин хөөрэнэ.— Мүнөө үеын гол шухала асуудал шидхэлгэдэ—эб найрамдалай түлөө, хүн түрэлтэнэй ажамидархын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа нэгэдүүлхын тула тэдэнэр һанаагаа зобоно, анхаралаа табина.

Хоёр ороной уран зохёолшод Байгал дээгүүр ябажа, түби дэлхэй дээрэхи эгээл арюун тунгалаг уһатай, гүнэгы ехэ нуурые сахин хамгаалгын хэмжээнүүдтэй танилсаха байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

ЭДЭБХИЖҮҮЛХЭ, УРМАШУУЛХА ХҮСЭН

Агууехэ Октябриин социалис революциин 70 жилэй ойе совет хүнүүд ажабайдалай шэнэ оршон байдалда, обществын бүхы талые хубилган шэнэдхэжэ байһан түүхэтэ үе сагта тэмдэглэхээ бэлдэжэ байна. Удэр бүриингөө ажалда амжалта туйлажа, оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтэ хурдадхаха хэрэгтэ хубитаяа оруулха гээшэ хүн бүхэнэй уялга болонхэй. Эндэ социалис мүрысөөнэй удха шанар айхабтар ехэ. Ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулха, тэдэниие үндэр бүтээсэтэй ажалда элсүүлхэ найдамтай онол аргануудай нэгэн болоно.

Манайшье районой ажалшад Агууехэ Октябриин 70 жилэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха мүрысөөндэ оролсонхой, габшагай һайнаар ажаллахые оролдожо байна гээшэ. Районоймнай гол налбари — худөө ажахы юм. Энэ табан жилэй түрүүшын жилэй даабари худөө ажахымнай худэлмэрилэгшэд үлүүлэн дүүргээ һэн. Агуу Октябриин 70 жилэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха талаар Кабанскын районой республика соогоо гаргаһан үүсхэлыень дэмжэжэ, манай районой ажалшад үргүндэ худөө ажахын продуктнуудые худалдаха байгша оной түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ социалис уялгануудые абаа. Тиихэдээ ажалай бүтээсэ үнгэрһэн жилэйхиһээ 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ юм.

Энэ хадаа хүнгэн хэрэг бэшэ. Эдэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шангаар лэ худэлхэ хэрэгтэй. Энэ жилэй түрүүшын хахадай дүн ябажа харахада, районоймнай малшад муу бэшээр худэлжэ гараа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар республикын районуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай район гурбадахи һуури ээлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй, профсоюзуудай Советэй, ВЛКСМ-эй обкомой зүгһөө мүнгэн шанда хүртэбэ. Энэ хэрэг хадаа районоймнай ажалшадые бүри урмашуулха, шэнэ амжалтануудта элсүүлхэ ёһотой. Мүнөө сагнай түйлаһанаараа һанаагаа амараад һууха бэшэ, харин бүри ехэ амжалтануудые туйлаха эрилтэ табина.

Коммунистнууд болон бүхы ажалшадые абаһэн социалис уялгануудаа бэелүүлхэ, һу, мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һайнаар элсүүлхые партийн райком оролдоно. Социалис мүрысөө шадамараар хүтэлбэрилхэ, хүн бүхэнэй эрхим үрэ дүнгүүдые туйлахаяа оролдохоор мүрысөөнэй гурим зохёохо хэрэгтэ партийна организацинууд ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. Социалис мүрысөө эмхидхэхэ шэнэ онол аргануудые бэдэрнэ, нэбтэрүүлнэ.

Байгша оной түрүүшын хахадта районой ажахынуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Улаан-Аха» колхоз түрүүлжэ гараба. Гүрэндэ һу худалдаха түсэбөө 101,9 процент, мяха худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Гадна хурьга, тугал, унага абаха даабари үлүүлэгдээ, бүхы түхэлэй малай тоо толгой олошоруулагдаа. Ажахынуудай отделенинүүдэй дундаһаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи отделени шалгаржа, демжуулгын Улаан туг болон Жуда юм. Үнгэрһэн үе соо энэ фермын һаалишад үнөэн бүриһөө дунда зэргээр 775 килограмм һу һаагаад байна. Энэ дүн манай эрхэ байдалда муу бэшэ.

Энэ жилэй эхиндэ КПСС-эй райком болон арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой районой һаалишадта хандаһан Хандалга түхай хэлэхээр. Тэрээн соо һаалишадые ехэ һүнэй түлөө тэмсэл үргэдхэжэ, республикын дунда зэргын дүнгүүдтэ дутэлүүлхыень үряалһан байгаа. Энэ Хандалгада харюу болгон, диилэнхи олон һаалишад һу һаалияа дээшэлүүлээ. Жилэй дүнгөөр үнөэн бүриһөө мянга һайса гаран килограмм һу һаадаг һаалишад ажахы бүхэнэй бии. Тэдэниие тоолобол, Я. М. Ошорова, Д. Ж. Патархеева, Д. Д. Самбялова болон бусад болоно. Энэ хадаа бүхы һаалишадай ехэ арга боломжотой байһыень харуулна. Гэхэтэй хамта зарим һаалишад үнөэн бүриһөө ороймоол 370—420 килограмм һу һаана. Эдэмнай бүлта нэгэл адли байдалда худэлнэ. Эндэһээ юун элирнэб гэхэдэ, хүн бүхэнэй харюусалга, ажалдаа хандаса ондо-ондоо байна. Шэнжэлгэ хэжэ үзэхэдэ, районоймнай һаалишан бүхэн үнөэн бүриһөө 1000 килограмм һу һааха арга боломжотой. Энээниие Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Д. Ж. Дабаева гэршэлбэ. Тэрэ долоон һара хүрэхэгүй саг соо үнөэн бүриһөө 1000 килограмм һу һаагаа.

Агуу Октябриин 70 жилэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха талаар «Улаан-Аха» колхозой Баянголой һу һаалиин фермын коллектив үүсхэл гаргаад, амжалтатайгаар худэлжэ байна. Бэрхэ һаалишад С. Гармаева, Л. Шагдурова гэгшэд ноябриин 7 болотор үнөэн бүриһөө мянган килограмм һу һааха уялгануудые абанхай. Мүнөө тэдэнэр район соогоо түрүүлжэ ябана.

Мүрысөөнэймнай гол удха гэхэдэ, шадаал һаа үнэгүй, эрхим шанартай мяха, һу, ноохо үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха хэрэг болоно. Энэмнай эсэсэй экономическа дүн болохо ёһотой гээд КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Эрхимлэжэ гарагшадай дүй дүршэл, хайшан гэжэ амжалта туйладагые харуулха, олондо ойлгуулха, тэдэнэй хэрэг болгохо гээшэ тон шухала. Мүн баһа гээгдэгшэдэй байдал хаража үзэхэ, юундэ ямар шалтагаанһаа хойнотожо ябаһыень элирүүлхэ хэрэгтэй. Эндэ партийна организацийн гол зорилго гэхэдэ, социалис мүрысөө хүтэлбэрилжэ, эсэсэй һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ олоной ажал шэглүүлхэ ёһотой. Харин тиихэдэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд тэрэниие эмхидхэхэ үялгатай. Хүтэлбэрилэгшэдэй мүрысөөндэ анхарал хандуулдаг газарта ажалай үрэ дүнгүүд һайн байдаг гээд дүй дүршэл гэршэлнэ.

Захиргаанай ажал ябуулга хинан шалгаха эрхэзэ хэрэглэжэ, партийна организацинууд социалис мүрысөө хэр эзэргээр эмхидхэдэг түхай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнаха ёһотой байгаод, теэд энэ хэрэг ажахынуудай партийна организацинуудта эмхидхэгдэнэгүй.

Ушар нимэһээ үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хүтэлбэрилэгшэд анхарал хандуулнагүй. Ажахынуудай профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэг хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Мүрысөөнэй дүн саг болзор соонь согсолхо, илагшадые дары урмашуулха хэрэг саг үргэлжэ хинан шалгаха эрилтэ партийна организаци бүхэндэ табигданхай. Байгша ондо бүхыдөө 68 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб хоёр дахин үлүүлэгдээ. Эндэ мал адуулагшадаймнай оруулһан хубита ехэ. «Улаан-Аха», «50 лет Октября» колхозууд һайн. ехэ мяха гүрэндэ тушаагаа. Үбэлэй үедэ малаа һайнаар харууһалжа, тоо толгойень хороонгуй ногоон дээрэ гаргаха талаар үүсхэл гаргаһан «Улаан-Аха» колхозой В. Д. Семенов, Д. Л. Дугарова гэгшэд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, мүнөө холын бэлшээриин туяга ногоондо малаа адуулжа байна. Олон малшад зунай үедэ малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ 600—800 граммаар нэмээхэ социалис уялгануудые абанхай.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдэй дүүргэгдээшье һаа, энэ гол шухала һалбаридамнай эрид хубилалтанууд үшөөл болоногүй. Гүрэндэ тушаагдаха малай шэгнүүр бага зандаа. Эдэ бүгдэ үбһэ тэжээлһээ сэхэ дулдыдана. Тиимэһээ партийна райком, партийна организацинууд энэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Энээндэ коммунистнууд болон бүхы худэлмэришэдые хабаадуулха гээшэ шухала. Мүнөө ажахы бүхэнэй зон үбһэндөө ороо. Звенонууд булта тусхай даабаритай, хүн бүхэн мүрысөөнэй гуримтай танилсанхай. Энэ гурим шадаал һаа, һайн шанартай үбһэ хүряажа абаха хэрэгтэ шэглүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүн саг болзор соонь согсолхо, илагшадые дары урмашуулха хэрэг саг үргэлжэ хинан шалгаха зрилтэ партийна организаци бүхэндэ табигданхай. Байгша ондо бүхыдөө 68 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Мүрысөөнэймнай гол удха гэхэдэ, шадаал һаа үнэгүй, эрхим шанартай мяха, һу, ноохо үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха хэрэг болоно. Энэмнай эсэсэй экономическа дүн болохо ёһотой гээд КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Эрхимлэжэ гарагшадай дүй дүршэл, хайшан гэжэ амжалта туйладагые харуулха, олондо ойлгуулха, тэдэнэй хэрэг болгохо гээшэ тон шухала. Мүн баһа гээгдэгшэдэй байдал хаража үзэхэ, юундэ ямар шалтагаанһаа хойнотожо ябаһыень элирүүлхэ хэрэгтэй. Эндэ партийна организацийн гол зорилго гэхэдэ, социалис мүрысөө хүтэлбэрилжэ, эсэсэй һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ олоной ажал шэглүүлхэ ёһотой. Харин тиихэдэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд тэрэниие эмхидхэхэ үялгатай. Хүтэлбэрилэгшэдэй мүрысөөндэ анхарал хандуулдаг газарта ажалай үрэ дүнгүүд һайн байдаг гээд дүй дүршэл гэршэлнэ.

Захиргаанай ажал ябуулга хинан шалгаха эрхэзэ хэрэглэжэ, партийна организацинууд социалис мүрысөө хэр эзэргээр эмхидхэдэг түхай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнаха ёһотой байгаод, теэд энэ хэрэг ажахынуудай партийна организацинуудта эмхидхэгдэнэгүй.

Ушар нимэһээ үйлэдбэридэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхын түлөө социалис мүрысөөндэ хүтэлбэрилэгшэд анхарал хандуулнагүй. Ажахынуудай профсоюзай организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэг хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Мүрысөөнэй дүн саг болзор соонь согсолхо, илагшадые дары урмашуулха хэрэг саг үргэлжэ хинан шалгаха зрилтэ партийна организаци бүхэндэ табигданхай. Байгша ондо бүхыдөө 68 мянган центнер бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ зорилго табигдана.

Мүрысөөнэймнай гол удха гэхэдэ, шадаал һаа үнэгүй, эрхим шанартай мяха, һу, ноохо үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха хэрэг болоно. Энэмнай эсэсэй экономическа дүн болохо ёһотой гээд КПСС-эй ЦК-гай июниин (1987 он) Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Эрхимлэжэ гарагшадай дүй дүршэл, хайшан гэжэ амжалта туйладагые харуулха, олондо ойлгуулха, тэдэнэй хэрэг болгохо гээшэ тон шухала. Мүн баһа гээгдэгшэдэй байдал хаража үзэхэ, юундэ ямар шалтагаанһаа хойнотожо ябаһыень элирүүлхэ хэрэгтэй. Эндэ партийна организацийн гол зорилго гэхэдэ, социалис мүрысөө хүтэлбэрилжэ, эсэсэй һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ олоной ажал шэглүүлхэ ёһотой. Харин тиихэдэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд тэрэниие эмхидхэхэ үялгатай. Хүтэлбэрилэгшэдэй мүрысөөндэ анхарал хандуулдаг газарта ажалай үрэ дүнгүүд һайн байдаг гээд дүй дүршэл гэршэлнэ.

Районой, ажахын. партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ бии байһан дутуу дундануудаа усадхажа, экономическа һайн үрэ дүн туйлаха найдамтай онол арга социалис мүрысөөн болгогдохо ёһотой. Тэрэ районой ажалшадай Агууехэ Октябриин 70 жилэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудэа амжалтатайгаар дүүргэхэдэнь сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ, тэдэниие эдэбхижүүлхэ, урмашуулха байна.

Н. СОДНОМОВ,
КПСС-эй Ахын райкомой секретарь.

ОКТЯБРИИН ТҮСЭБӨӨР

Валентина Александровна Кулида арбан хоёр жилэй саанахана Ленинград хотын булэг барилгашадтай хамта Байгалай хойто эрьедэ буулсажа, Северобайкальск хотын һуури табилсажа эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр нилээд олон жилнүүд үнгэрөө, ехэ ажал хэгдээ гээшэ ааб даа. Северобайкальск хотын үйлсэнүүдтэ үндэр сагаан гэрнүүд олоор ербын бодожо, БАМ-ай барилгашад, түмэр замшад шэнэ байрануудта олоор түбхинэн орожо, зол жаргалтайгаар ажаһууна, ажаллана. Эдэ гэрнүүдэй олонхииень Валентина Александровна барилсажа, эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушаалсаһан байна. БАМ-ай эрхим худэлмэришэн Валентина Кулида үдэр бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бэшэндээ ажалай ульгэр жэшээ харуулаа.

Дүршэл шадабаритай, ажалша бэрхэ худэлмэришэнөө суг худэлдэг нүхэдынь бригадираар дэбжүүлээ бэлэй. В. А. Кулида худэлмэри эмхидхэхэдээшье, ажаллахадаашье бэрхэ байһанаа хэрэг дээрэнь харуулжа шадаа. Бригадын гэшүүд байрын гэрнүүдэй дотор талын худэлмэри хододоо эрхим һайн шанартайгаар хэжэ, «ЛенинградБАМстрой» гэжэ оньһожоруулагдамал колоннын худэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгаржа, дурасхаалта бэлэгүүдээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байна. Тус бригадын коллектив Агуу Октябриин 70 жилэй ойн һайндэртэ зорюулан уялга абаад, жилэй эхинһээ шангаханаар ажаллана. Байгша оной түрүүшын хахад жилэй туршада 108 мянган түхэригэй барилга хэхэ аад, үнэн дээрээ 152 мянган түхэригэй барилга хэжэ, даабари болон уялгаа холо үлүүлэн дүүргээ. Июль һарада 18 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 7 мянган түхэригөөр үлүүлжэ, амжалтаяа улам арьбадхаба.

— Бидэ бүхы ажалаа бригадна подрядай гуримаар хэнэбди. Гэрэй хана, сонхын рамануудые, үүдэ шэрдэхэ худэлмэри оньһон түхеэрэлгэнүүдэй хүсөөр хэгдэнэ. Бригадымнай гэшүүд хоёр халаанай туршада ажаллана. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, эдэбхи үүсхэл гарган ажаллаһан дээрэһээ коллективнай ажалай бүтээсые эрид дэшэлүүлжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэнэ,— гэжэ бригадир В. А. Кулида хэлээ һэн.

Хараад үзэгты даа. Тус бригадын гэшүүд байгша оной түрүүшын хахад жилэй туршада хүн бүридөө 4300 түхэригэй ажал хэхэ аад, үнэн дээрээ 6600 түхэригэй ажал хэһэн байна юм. Зургаан үдэрэй худэлмэри дүрбэн үдэрэй туршада хэһэн болоно бшуу. Ажалаа зүбөөр, аша үрэтэйгөөр эмхидхэжэ, эрилтээ шангадхаһан дээрэһээ В. А. Кулидын бригадын коллектив даабаряа хододоо үлүүлжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһаар.

Ленинградай барилгашад һаашаг 156 байратай гэр хараалагдаһан болзорһоо һараар үридшалан ашаглалгада тушаажа, Северобайкальск хотын ажалшадые ехэ баярлуулаа һэн.

— В. А. Кулидын бригадын гэшүүд энэ гэрэй дотор талын худэлмэри хээ бэлэй. Түрүү худэлмэришэдэй оролдолго шадабари гаргаһанай ашаар 156 байратай гэр саг болзорһоо урид, эрхим сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагдажа, транспортна барилгашад, түмэр замшад шэнэ байрада оробо. В. А. Кулидын бригадын гэшүүд 60 байратай гэрэй дотор талын худэлмэри эхилбэ. Энэ ажалаа октябрь һарада дүүргэжэ, Агуу Октябриин 70 жилэй ойн баярай һайндэрые ажалай амжалтатайгаар угтаха зорилго үрдаа табяад, хабаяа харуулжа байна,— гэжэ «ЛенинградБАМстрой» колоннын профсоюзай организацийн түрүүлэгшэ Е. А. Федорова худэлмэришэдөө мэгтана.

Түрүү худэлмэришэн В. А. Кулидын бригадын гэшүүд октябриин түсэбөөр барилга хэжэ байнхай. «ЛенинградБАМстрой» колоннын бэшэшье олон худэлмэришэд үндэр бүтээсэтэй ажалаараа шалгаржа ябана. Л. А. Шайдэ, В. П. Аркадьев, И. А. Василевский болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ, Северобайкальск хотодо байрын гэрнүүдые, социально-соёлой байшангуудые барюжа, ашаглалгада тушааха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана.

В. П. Аркадьевай бригадын коллектив байгша оной долоон һарын туршада миллион 530 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабарияа миллион 876 мянганда хүргэһэн байха юм. 156 байратай гэрнүүдэй торхонуудые хабсаргаха даабаряа 2—3 һараар урид дүүргэнэ. В. П. Аркадьевай бригадын коллектив саашадаа улам шангаар ажаллажа, амжалтаяа арьбадхаха хараа зорилго табижа, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Ленинградай барилгашад Агуу Октябриин 70 жилэй ойн һайндэртэ зорюулагдаһан мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые Северобайкальск хотодо олоор бодхооно.

Н. ТУХОЛОВ,
КПСС-эй Северобайкальскын горкомой инструктор.

Б. Д. Юидуновай [зураг дээрэ] ажалай намтар Совет Армийн албанай һүүлээр эхилээ юм. Тэрэнэй Кировэй нэрэмжэтэ заводто ажаллажа эхилһэн сагһаа хойшо найман жэл үнгэроо. Тэрэ мүчоо үйлэдбэриин түрүүшүүлэй эзэргэдэ батаар жагсанхай. Борис Доржиевич — заводой партбюрогой гэшүүн. Тэрэнэй худэлдэг хэбшэдэй участогай гэшүүд хамтын подрядай гуримаар худэлжэ, эрхим дүнгүүдые туйлана.

В. ПЛУТТЫН фото.

ҺҮ ҺААМ ДЭЭШЭЛНЭ

Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид тэрэ тоодо Дээдэ-Юрөөгэй һу һаалиин фермын коллектив сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ талаар район дотороо социалис мүрысөө үүсхээ.

Үнгэрһэн жилэй июнь һарада энэ коллектив 626 центнер һу һаажа тушааһан һаа, нёдондоной тэрэ үеынхитэй сасуулхада, мүнөө жилдэ 30 центнерээр ехэ һу һаагаа. Фермын һаалишад зунай бэлшээриин эхилһээр үнөэн бүриһөө дунда зэргээр 403 килограмм һу һаагаад байна. Энэнь нёдондонойхиһоо нилээд ехэ болоно.

Тус фермын түрүү һаалишан Дари Найданова ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараба. Тэрэ үнгэрэгшэ һарада үнөэн бүриһөө 509 килограмм һу һааһан байна. Надежда Зверева, Цырен-Дулма Тапхарова гэгшэд мүн лэ һайн дүнгүүдые туйлаа.

Дээдэ-Юрөөгэй фермынхид энэ һарада 659 центнер һу һаахаар түсэблэһэн һаа, мүнөө 670 центнерһээ баг бэшэ продукци абахаар хараална.

Фермын һаалишадай түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилжэ, амжалта туйлаха хэрэгтэ мал адуулагшад В. Г. Зверев, П. В. Урушев, З. Н. Гымников гэгшэдэй оруулһан хубита ехэ. Һайн бэлшээридэ, шэмэ ехэтэй, тунга ногоондо үнөэдые шадамар бэрхээр эдэ нүхэдэй адуулһанай ашаар лэ элбэг ехэ һүн һаагдана гээшэ.

Р. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгын район.

Тэжээл бэлэдхэлгэ —бүгэдын хэрэг

ГАРТА, ХҮЛТӨӨРӨӨ...

Адууһа малаар, гахайнуудаар олон, һу, мяха жэл бүхэндэ ехээр үйлэдбэрилхэ даабаритай Байгал-Худериин совхозойхид байгша ондо үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрюусалгатай хаһадаа ябала эртээнһээ бэлэдһэн байна. Ушарынь хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы үбэлжэлгын үедэ тэжээлээр дуталдажа, горитойхон бэрхэшээлдэ ородог байгаа юм. Бэлэдхэгдэһэн тэжээлынь хүртэхөөр бэшэ бага байхын хажуугаар, протеин, каротинайнгаа талаар бирагүй, муу шанартай байжа, ехэхэн хохидол ушаруулдаг бэлэй.

— Заримдаа адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ түхэй бодомжолхоньшье үлүү шэнги байдаг. Үбэлжэлгын үедэ һүрэг малайнгаа үлэн хоолые арайл залгажа ондо оруулналди даа. Энэ жилдэ тодорхой худэлмэри ябуулжа захалаабди. Тэд сагаймнай уларил бэрхэтэйхэнээр гасана, — гэжэ совхозой директор Анатолий Владимирович Шабанов хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье сагай уларил хүшэрхэн байгаа. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи ажахыда байгаалиин бэрхэшээл ехэхэн һаад, хохидол ушаруулна. Уна голнууд үерлэжэ гү, али нажарай хахадта хюруу унажа, бүхы тарилгыень гэмтээхэ ушаршье үзэгдөө. Мүнөө тарялаһнаа байха, сабшалангайнь ногоон набтараар, шэнгэхэнээр ургаа. Энээнһээ уламжалан, үбһэ хуряаха хүдэлмэрээ хожомшог эхилхэ баатай болоо.

— Мүнөө сабшалангай ногоое түүбэрилэн сабшанабди. Байгша ондо нёдондонойнгоо хэмжээндэ хүрэхөөр үбһэ хуряажа абахын тула гарта, хүлтөөрөө хам оролсохобди. Бүхы хүн зомнай иигэжэл шиидэнхэй,— гэжэ совхозой директор хөөрэнэ.

Энэ жилдэ дурсагдагша ажахын тэжээл үйлэдбэрилэгшэд 24,500 центнер үбһэ бэлэдхэжэ, 6000 центнер сенаж, 3800 центнер ороохото ургамалнуудай сенаж, 147.420 центнер силос даража, 2800 центнер ногооной витаминтай гурил гаргаха гэжэ түсэблэнхэй юм. Тиигэбэшье һаяхан тусгаар байгуулагдаһан комиссиин гэшүүд сабшагдаха, хуряагдаха сабшалан, полиин ургаса шэнжэлэн хаража, энэ даабаридаа зарим тэды хубилалта оруулаа. Хэрбээ урдандаа үертэ абтадаг ольтирогуудай ногоое сабшажа үрдеэ һаа, 30 мянган центнер үбһэ һүрилхөөр гэжэ багсаамжална. Тэрэшэлэн ногооной витаминтай гурил бэлэдхэхэ хэмжээе 3500 центнер хүрэтэр нэмээжэ болохоор. Мүн ондоо гэжээл андалдажа абаха гэжэ үшөө 120 центнер ногооной гурил ядамаггүй гаргаха арга бии. Һаянай аяма халуун үдэрнүүдтэ хүсэд шиигтүүлһэн газарай ногоон эрид һайжаржа захалаа. Юрэдөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлээд, ажалайнгаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлжэ шадабал, яала үбһэ хуряажа абахаар гэжэ һанагдана.

Мүнөө совхоздо 1474 гектар сабшалан, 246 гектар таригдаһан ногооной поли бии. Үшөө энээнһээ гадна, сабшагдахаар ногоотой ольтирогууд байха. Хэрбээ ургаһыень бүлтыень сабшажа абаха гэбэл, үбһэшэдэй хохэ ажалай хэмжээн нилээд ехэ болохо юм. Эндэ нэн түрүүн машина; техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана.

— Манда оньһожоруулагдамал хоёр звено ажаллана. Звено бүхэн 10 трактортай, хэрэгтэй зэр эмсэгүүдтэй. Эдэ коллективүүдые дүршэлтэй механизаторнууд Павел Бутуханов Иван Пинтаев хоёр хүтэлбэрилдэг. Эдэнэрһээ гадна Батор Ямтагаевай хүтэлбэри доро пенсионернүүдэй звено эмхидхэгдэбди. Мүн һургуулиин багша Александр Ильиновэй ударидалга доро һурагшадай звено эмхидхэгдэнхэй. Гар хажууршадай эдэ хоёр звеногой хэхэ ажал олдохо даа. Манай отделени 12 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбөө заабол дүүргэхэ ёһотой,—гээд, Корсаковай отделение эрхилэгшэ Сергей Ильичев мэдүүлээ һэн.

Худариин отделениие эрхилэгшэ Семен Филиппович Плюснинэй мэдүүлһэнэй ёһоор хоёр звеногой орондо нэгэ звоно бии болгогдоо. Хоёрдохи звенодо даалгардаха машина, техникэнь үшөол элирүүлэгдээгүй. Отделениин үбһэшэд 11 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбөө заабол дүүргэхээр хараална. Отделениин тэжээл үйлэдбэрилэгшэдтэ лесхозой, больницын, районой электросетиин филиалей, милициин, хэлхээ холбооной отделениин, агнуурн-олзоборилгын ажахын, сельсоведэй, совхозой конторын худэлмэришэд охэ туһаламжа үзэүлхэ юм. Тэдэнэй хүсөөр 1000 гаран центнер үбһэн һүрилэгдэхэ байна.

Байгша ондо совхоздо 1366 гектарай ногоон оньһон техникээр сабшагдаха юм. Тиихэдэ морин косилкатай, гар хажууршадай звенонууд 600 гаран гектарай ногоо хуряахаар түсэблэнхэй. Уридшалан тооложо тодорхойлһоной ёһоор, үбһэ хуряалгада 113 хүн хабаадуулагдажа, тэжээл бэлэдхэлгэнь ажалай 28 удэрэй туршада дүүргэгдэхэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхоздо АВМ агрегадынь худэлгэтэдэжэ захалаа.

— Хэрбээ хэршэгдэһэн ногоогоор таһалгаряагүй хангагдаа һаа, түсэбөө дүүргэхэбди. Манайда агрегадуудаа түхэреэн сүүдхэ соо худэлгэхөөр бүхы юумэмнай түгэс бэлэн,— гэжэ Михаил Викулов хэлэнэ.

Совхозой механизаторнууд силос, сенаж даража худэлмэридөө һайнаар бэлдэнхэй. Эндэ КСК-100 түхэлэй дүрбэн, КПКУ-75 түхэлэй табан комбайн бэлэн болгогдоо. Мүн түс бүрээ 1500 тоннын багтаамжатай 9 нухэ-траншей сэбэрлэгдэжэ бэлдэгдээ.

Юрэнхы дээрээ ажахы тэжээл бэлэдхэлгэдээ ябала бэлдээ, түхөөрээ. Гэбэшье эндэ тэжээлэй шанар һайжаруулгада, илангаяа түрүү технологи нэбтэрүүлгэдэ анхарал хандуулагданагүй. Ажахыда үбһэ һалхитуулан хатааха, үбһэ хушалтатай һайн склад соо хадагалха түхэй юрэ хэлсэхэһээ ондоо бэлэдхэлэй ямаршье ажал хэгдэнэгүй. Корсаковай малай комплексын дэргэдэ үбһэ һалхитуулан хатааха оньһон түхеэрэлгэнүүдынь суглуулагдаагүй, үрмэдэһэ, ногоон соо хэягданхай хэбтэнэ. Районой бусад ажахынуудта хатаһан үбһэнэй баалнуудые һубажа эбхээд, ябталан уяха машинанууд бүтээсэтэйгээр хэрэглэгдэдэг. Энэ совхоздошье бүтээсэтэй нимэ машинанууд бии. Теэд багсалагдаһан үбһээ хадагалха хушалтатай склад барягүй дээрэһээ энэ техникээ худэлгэхэшье һэдэнэгүй. Тэрэшэлэн химическэ консервантнуудые хэрэглэх, шиигтэй үбһэндэ дабһа нэмэлсэхэ, тюгүүд болгон уяха түрүү арганууд түхэй эндэ мартанхай.

Ойрын үдэрнүүдтэ бэлэдхэлэйнгээ худэлмэриие үшөө дахяад шалгажа, дутагдалнуудаа дары усадхаха, ажал эрид шангадхаха байнандань найдахаар.

С. БУХАЕВ.

Кабанскын район.

РСФСР-эй Верховно Президиумэй

РСФСР-эй БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ КОСТИИН МИНИСТЕРСТВЫН УЛААН-ҮДЫН ДОЙ ХУДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ «БАЙГАЛ-ЗАМ БАРИЛСАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЬ ТУХАЙ.

Байгал-Амарай түмэр зам барилгые хангатайгаар ажаллаһанайнь түлөө СССР-эй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха.

«БАЙГАЛ- АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМ БАРИЛГЫН» МЕДАЛЬЯАР

Бабий Николай Юрьевичые — электро-газосварщик.
Багдуева Лариса Николаевнае — худэлмэрилэгшэ.
Баланева Татьяна Григорьевнае — ахалагша.
Богданов Анатолий Ивановичые — директор.
Богданова Тамара Григорьевнае — рамщик.
Бузин Сергей Ивановичые — машинист.
Вершинская Людмила Васильевнае — хуралсагша.
Воронцов Павел Дмитриевичые — заһаабшо.
Воронцов Петр Дмитриевичые — трамбовщик.
Гомбоин Зинаида Доржиевнае — директор.
Гунин Игорь Матвеевичые — автомобильдэр.
Доманский Юрий Михайловичые — таһаарсан.
Егорова Полина Григорьевнае — мастер.
Жаркой Александр Павловичые — ахалагша.
Живило Алексей Александровичые — сварщик.
Зимановский Александр Георгиевичые — слесарь.
Игумнов Петр Михайловичые — слесарь.
Кит Михаил Игнатьевичые — шэл хайлуулгаш.
Климова Руфина Ивановнае — хинагша.
Коренская Надежда Васильевнае — ахалагша.
Коробкова Валентина Александровнае — шэнжэлэгшэ.
Кривопалов Александр Владимировичые — электросварщик.
Кузлякин Евгений Павловичые — электросварщик.
Леонтьев Александр Демьяновичые — мастер.
Луцкива Владимир Васильевичые — электросварщик.
Малых Юрий Геннадьевичые — цехэй дарга.
Мироманов Петр Николаевичые — электросварщик.
Назаренко Владимир Леонидовичые — электросварщик.
Новоженов Николай Васильевичые — электросварщик.
Орлов Вениамин Александровичые — электросварщик.
Петунов Анатолий Федоровичые — директор.
Преснякова Алла Федоровнае — мастер.
Родионов Джамалые — мастер.
Роднаева Федосья Гавриловнае — станочница.
Садовников Василий Петровичые — токарь.
Самойлова Галина Самойловнае — завхоз.
Сангадиева Елизавета Петровнае — шэнжэлэгшэ.
Серебренников Владимир Ильичые — мастер.
Серова Галина Матвеевнае — шихтэ бэлдэгшэ.
Скользжиков Рудольф Николаевичые — электросварщик.
Соловьева Тамара Ивановнае — комплектовщик.
Убонов Леонид Ивановичые — укладчик.
Фабричев Сергей Федоровичые — таһаарсан.
Фабричева Берта Иосифовнае — лаборант.
Фоменко Валентина Афанасьевнае — ахалагша.
Хоменко Иван Григорьевичые — аккумуляторщик.
Чулочников Геннадий Яковлевичые — токарь.
Шестаков Владимир Александровичые — электросварщик.

РСФСР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ

РСФСР-эй Верховно Советэй Секретарь

Москва, 1987 оной майн 29.

70 АХА ДУУ АРАДУУДАЙ БҮЛЭ СОО

ХҮНИИЕ алдар-
Октябрийн агуу-
болон түйлалта
дабаан дээрэнээ
боймо хурсаар ха-
хыешье оролдононой үлүү
ааб даа. Энээнгүйгоор манай
республикын эрхэ байдалда
үйлэдбэрилгын хүсэнүүдыг
залаан шууд хүргэоохын арге-
гүй.

АЖАЛША ХҮН АЛДАРТАЙ

П. П. ГРИШКЯВИЧУС,
Литвагай Компартийн ЦК-гай нэгдэхи секретарь

Районой социальна һалбари-
да болоһон эдэ бүхы горитой
ехэ хубилалтанууд хүдөөгэй
экономико хурдан түргэ-
өөр хүргөөгөө.

Хүдөө нютагые болбосон
тухэлтэй болгохо талаар жэл
бүри республика дотор үигэр-
гэгдэдэг хералга хүнүүдэй зо-
хёёохы эдэбхи үүсхэлые дээ-
шэлүүлнэ. Хүнэй аша үрэ охэ-
тэйгээр ажаллажа, омог до-
рюунаар, баяр баясхалантой-
гаар, гоё һайхангар, соёл бол-
босоролтойгоор ажаһуухынь
тула ажалша коллектив бу-
хэндэ таарамжатай һайн эрхэ
байдал байгуулха гэхэ гол
уялгамнай болоно гэжэ респ-
публикын партийна организа-
ци тоолоно. Иимэ оршон
байдалда хуушарһан юумэн
илангаяа элаэр мэдэрэгдэдэг
гэхэ. Эдэ бухы зүйлнүүд ху-
билган шэнэдхэлгэдэ бэрхэ-
шээл түбэгүудые ушеруулдаг,
хүнэй эдэбхи үүсхэл һуларуул-
даг байна.

Жэшээнь, бүтээсэ багатай гэр
ажалые хороохо эрилтэ та-
бигдэна. Гэбэшье мүнөө дээ-
рээ энэ хэрэг хангалтатүй-
гөөр бөелүүлэгдэнэ. Республи-
ка доторнай үшөөл олон
тоото хүдэлмэришэд (тэдэнэй
дүрбэдэхи хүн бүхэниинь эхэ-
нэрнүүд) хүндэ хүшэр эрхэ
байдалда ажаллана. Зарим
һалбаринуудта гэмэлтэхэ, усал-
таха ябадал хэмһээ үлүү ехэ
байна. Энэнь бидэнэртэ, пар-
тийна хүдэлмэрилэгшэдтэ,
ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ
шангахан һануулга болоно
бшуу. Угайдхадаа, профсою-
зуудта. «Һүүлэй жэлнүүдтэ,
дээрэ хүнүүдтэй уулзахадаа,
тэдэнэрэй бодото байдалые
һайнаар ойлгожо абадаг, үй-
лэдбэриин ба ажаһуудалай
эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые эли-
рүүлдэг байха юм. Мунөө дээ-
рэ гол түлэб социальна һалбари тухай гомдол ородог гэхэ. Иимэ уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд партийн комитедүүдэй бюрогой гэшүүдтэй, нютагай бусад эдэбхитэдтэй тодорхой хөөрэлдөө хэхын тула бүхэн материал олгодог, ажабайдалай һудалай сохисые һайнаар мэдэржэ, зуб шидхэбэринүүдые абахада туһалдаг байна.

Литвада Совет засаг 1918 ондо соносхогдоо һэн. Гэбэшье түүхэтэ эрхэ байдалһаа уламжалан, манай арад ушөө хори гаран жэлэй хугасаа соо капиталистнуудай засагай мэдэл доро байһан юм. Имагтал 1940 ондо Совет засагай һэргээгдэһэнэй һүүлээр бидэ социализм байгуулгын жэлнүүдые дахинаа тооложо захалаа һэмди. Совет Литва хүндэ хүшэр юумэ уг залгуулан абаһан байгаа. 400 мянга шахуу хүн үзэг бэшэггүй, гараашье табижа шадахагүй байһан юм. Электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгээр Европодо һүүлшын урда тээхи һуури эзэлдэг, баруунай империалис гүрэнүүдэй экономикоһоо сэхэ дулдыданхай байгаа. Эдэ гүрэнүүд Литвае дарлан мүлжэдэг һэн. Тиигэжэ хэдэн зуугаад мянган хүн худэлмэригүй, зобожо, тулижа байгаа бшуу. Социальна хёмороо зуришэлдөөнүүдтэ үнгэрһэн хэ-дэн арбан жэлнүүд литва ерадай ангиин тэмсэлэй, революционно худэлөөнэй дүй дүршэлэй мэдэрэлээр баяжуулагдаа. Тэдэ жэлнүүдтэ нюуса байдалда ороһон Коммунис парти хөрдалга гүрдэлгэнүүдые дабажа гараад, социализмын суртал һургаалнуудые ажалшадай зүрхэ сэдьхэлдэ нэбтэрүүлһэн, интернационализмын хүсэн түгэс үрэһэ хүн зоной ухаан бодолдо тариһан байгаа. 1940 онһоо хойшо экономическа, социальна, соёлой болон оюун ухаан бодолой хүгжэлтэдөө Литвагай гаталһан асари ехэ зам бухы совет арадуудай интернациональна туһаламжын ашаар имагтал социализмын эрхэ байдалда туйлагдаха аргатай байгаа гэжэ хүн бүхэн мүнөө ойлгодог.

Интернациональна мэдэрэл хадаа үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлгын уг зорилго болоно. Интернациональна хүмүүжүүлгын ленинскэ ёһо заншалнуудые нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлхэ гэхэ нангин уялгамнай болоно гэжэ Литвагай коммунистнууд тоолоно. Ушарынь гэхэдэ, эдэ ёһо заншалнууд хадаа хүнэй оюун ухаан бодолой болон материальна байдалай гол эшэ үндэһэнүүдэй нэгэниинь мүн.

1895 ондо Владимир Ильич Ленин манай эртэ урдын хотодо ерэһээрнь вильнюсэйхид омогорходог. Хаанта засагай полициинхид Ильичые хэды бэдэрбэшье, оложо шадаагүй һэн. Эгээл тиимэһээ тэрэнэй хаагуур ябаһан тухай тодорхой баримта мэдээнүүд архивууд соо үгы юм. Гэбэшье гол шухала юумэниинь — Ленинэй ухаан бодол, Ленинэй суртал һургаал үлэһэн байгаа. Ленинэй заабан замаар дабшаһан литва арад үргэн сарюун замда — хүнэй жаргалта байдалай аша туһада революционно хубилалтануудай замда гараа бэлэй.

(ТАСС).

СОВЕТ Литвагай далайн ба гол мүрэнэй пароходствын худэлмэрилэгшэд арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ ехэ зорилгонуудые урдаа табинхай. Эдэниие бэелүүлхын тула республикын томо ехэ портнуудай ажахы түгэс һайн түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдээр хангагдана. Олон оронуудай томо ехэ суднануудта ашаа тээхэ, тэдэнһээ ашаа буулгаха худэлмэрн гүйсэд оньһожоруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: океанай флодой Клайпедын баазын капитан Жидрунас Науекас.

ТАСС-ай фотохроника.

ЗУРХЭНЭЙ СОХИСО

АЙМА НАҺАТАЙ Артмун гэжэ хубүүнтэй уулзахаяа республиканска кардиохирургическа түб ерэхэдэмнай:

— Энэ хүбүүн турэлхидтэеэ гэртээ, Арменийн Ача-Аджун тосхоноо бусаа, тэрэ һайн болоо,—гэжэ бидэндэ хэлээ һэн.

— Зүрхэндээ операци хүүлэжэ, дүрбэ хоноод, хайшан гэжэ ябаа гээшэб,—гэжэ бидэ гайхаа бэлэйбди.

Хүбүүе эндэ асархадань, тэрэ амяа абажа, ядадаг, уралнуудынь хүхэршэдэг байһан гэнэ. Уушханай һудалай толтын (клапанай) стеноз — түрэлхиин зүрхэнэй үбшэн гэһэн диагноз табигдаа һэн. Операци хэхэ хэрэгтэй байгаа, тэдэ хүбүүнэй һүлэршаһан бэе хүшэр хүндэ операци дабажа шадаха гү? Тиихэдэл консилиум дээрэ медицинын эрдэмэй кандидат, интракардна шэнжэлгэнүүдэй отделениие даагша Зугениюс Косинскас үгэ абажа:

— Үбсүү задалжа нээнгүй, зүрхэнэй сохисо зогсоонгүй, нэрин болоһон клапан үргэдхэжэ болохо гээшэ гү,—гэһэн байгаа. Иимэ ушарнуудта хэрэглэгдэхэ баллончигуудтай тусхай катетер Косинскас һаял абаад байгаа ха. Тэдэ сугтаа худэлдэг нүхэдынь дурадхалыень дэмжээ.

Операци эхилбэ. Заншалта скальпель хэрэглээгүй. Гуяын һудалаар дамжуулан, хоёр катетер зүрхэндэ оруулхын тула зүүгээр оройдоол нэгэ дахин хадхаа. Нэгэ катетерынь баллончигтой, нүгөедэниинь хиналтын тусхай датчигтай байгаа. Үбшэнтэнэй зүрхэндэ боложо байһан юумэн энэ хоёр экран дээрэ харагдаад байдаг юм ха. Зүрхэнэй клапанай нүхэн оройдоол арбан миллиметрээр ехэ болоо, энэнь нормоһоо хоёр дахин бага гэжэ уданшьегүй эли болохоонь, үшөө нэгэ катетер болгоомжотойгоор оруулаа ха. Тиигэжэ экран дээрэхи байдал эрид хубилжа, шуһан һайнаар ябажа эхилээ гэнэ.

Зугениюс Косинскас өөрөөшье, тэрээнтэй сугтаа операци хэһэн врачнаршье чес хахадай яажа үнгэрһые ажаглаагүй һэн.

Үглөедэрынь Артмун хүбүүн гүйжэ ябаа.

Энэ операциие тайлбарилхадаа, Вильнюсэй республиканска кардиохирургическа түбэй хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академийн гэшүүн-корреспондент профессор Альгимантас Марцинкявичус иигэжэ хэлэнэ:

— Мүнөөдэр медицинэдэ мэдээжэ зүрхэнэй бухы операцинууд манай түбтэ хэгдэдэг. Вильнюсэй захадахи Сантаришкес райондо больницын шэнэ комплексдо клиническэ эрхим һайн баазатай һеянай болонхойбди. Орон дотороо эгээл түрүүшүүлэй тоодо Вильнюсэй кардиохирургнууд нарай нялха үхибүүдтэ зүрхэнэй операци хэжэ эхилээ һэн.

— Гэбэшье операци хээдшье, үбшэнтэниие абаржа болохогүй үбшэнгүүд байдаг юм,—гэжэ профессор онсолон заана. Тиихэдэ ондоо хүнэй зүрхэ һүүлгаха нэгэл зам үлэдэг. Бидэ энээндэ хорёод жэл бэлдээбди. Вивариумда туршалганууdые үнгэргэдэгбди, операци хэхэ арга дурэ нарижуулха гэжэ оролдодогбди. Иммунологическа алба байгуулнабди. Ондоо хүнэй зүрхэ һүүлгажа эхилхэ зүбшөөл СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствоһээ һаяхан абаабди. Энэмнай манай хүдэлмэриие тооһон, манай клиническэ баазые үндэрөөр сэгнэһэн ябадал болоно. Зүрхэ һүүлгахын тула онсо эрхэ нүхэсэлнүүд хэрэгтэй юм. Бидэ тэдэниие байгууланхайбди.

Вильнюсэй кардиохирургнууд зүрхэнэй 13 мянга гаран операци хээ гээд эсэстэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

В. ГАВЕЛЕНЕ,
ТАСС-ай корр.

ШАДАМАР БЭРХЭ ХҮГЖЭМШЭД

Түс коллектив Литвагай камерна оркестр гэжэ хуулитаар нэрлэгдэдэг байбашье, Саулюс Сондецкисэй оркестр, үгышье һаа юрэ Вильнюсэй эрхим шадамар хүгжэмшэд гээд мэдэдэжэ юм. Түс оркестр СССР-эй Соёлой министерствын Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнхэй. Литвагай ССР-эй габьяата коллективэй, Ленинскэ комсомолой шангай лауреадай нэрэ зэргэтэй болоһоороо тэрэ омогорходог.

СССР-эй арадай артист, Вильнюсэй консерваторийн профессор Саулюс Сондецкис СССР-эй Гүрэнэй шан олгоолгодо мүнөө жэлдэ зуршалагдаа һэн. 25 жэлэй саада тээ камерна оркестр эмхидхэһэн аад, тэрэ гэһэнһээ хойшо тэрэнэй уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр, ахамад дирижероор таһалгаряагүй хүдэлнэ. Түс коллективэй репетицинүүд, концертнүүд, гастрольнууд таһалдадагүй. Сондецкисэй оркестрэй гүйсэдхэжэ шадахагүй зохёол дэлхэй дээрэ байхагүй гэжэ хүгжэмшүүмжэлэгшэд баталдаг. Иимэ тоо, баримта харуулая: 25 жэлэй туршада ороной эрхим залнуудта, гадаадын оронуудта тэдэнэр 200 гаран концерт үгөө. «Мелодия» гэжэ фирмэ тэдэнэрэй 100 гаран пластинка гаргаһан.

Сондецкисэй оркестртэ тусгаар зорюулжа, композиторнууд хүгжэм бэшэдэг. Түс оркестрэй дэмжэлгэ доро концерт үгэхэ гээшэ ехэ нэрэ хүндэ гэжэ мэдэдэжэ дуушад тоолодог. Өөрынгөө бүтээлнүудые түрүүлэн гүйсэдхэхые тэдэнэртэ найдаһан орган дээрэ наададаг гайхамшагта француз хүгжэмшэ, композитор Ж. Гийю гэгшэ Парижда Вильнюсэй хүгжэмшэдтэй хамта концерт үгэһэн ехэ. СССР-эй арадай артистнар Е. Соразцова, Т. Николаева гэгшэд түс оркестртэй хамта концертнүудтэ нэгэтэ бэшэ хабаадаһан байна.

Абьяас шунал хүгжэмшэн тула Сондецкис шадаал һаа, олон хүнүие, иланГаяа залуушуулые хүгжэмдэ дурлуулхын тула тэрэ бухы юумэ хэдэг.

—Хүгжэмэй бухэй жанрнуудые хүгжөөхэ, идхан дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй гэжэ тоолодогби,—гэжэ тэрэ хэлэнэ. —Гэбэшье мүнөө үедэ залуушуудай гансал шуяа шэмээтэй рок хүгжэмөөр һонирходог болоһониинь хүнэй ухаан сэдьхэдые балартуулна гээшэ ха. Энэнь моодо болоко. Тиимэһээ ямаршье моододол адли, үнгэршэхэ. Гэбэшье залуу хүнүүдэй ухаан сэдьхэлдэ энэ дашуурагань муу мүр сараа үлөөнгүй үнгэрхэгүй.

Сондецкис хүгжэм идхан дэлгэрүүлхэ талаар схэ оролдолго гарадаг. Тэрэнэй үүсхэлээр Вильнюстэ камерна хүгжэмэй бухэсоюзна фестивальнууд үнгэрэгдэдэг. Зунай һараануудта ПаланГада үнгэрэгдэдэг «Һуниин серенада» гэһэн концертнүүд олондо мэдээжэ. Тэрэ өөрөө студентнэрэй урда лекциннүудые уншадаг юм. Сондецкис хуушан жэлые хүгжэмтэ найндөрөөр үдэшэхэ үүсхэл гаргаа бэлэй. Урданай кафедральна һүмэдэ түбхинэһэн Вильнюсэй зурагай галерейдэ жэл бүри декабриин 31-дэ Гайдныи «Хахасалгын симфониие» тэрэнэй оркестр гүйсэдхэдэг. Хүгжэм шагнаха дуратай хүнүүдэй залда багтахагүй дээрэһээ урданай байшаһаа соностоһон хүгжэм шагнахын тула хүнүүд талмай дээрэ суглардаг. Вильнюсэй хүн зон шэнэ жэлэй энэ ёһо заншалда даданхай. Хэрбээ Сондецкисэй оркестрэй «Хахасалгын симфониие» наадаагүй һаань, Шэнэ жэл болохогүй шэнгээр тэдэнэртэ һанагдадаг. Түс оркестртэй уулзахаяа хүнүүд хулеэжэ ядадаг.

В. ПЕТРАСКАЙТЕ,
ТАСС-ай корр.

ЗАРАЙ ЭЗЭН

БЛИКЫН агроно-
й һүүлшын зан-
ралга Литвагай
Газар тариалан-
нижэлэлгын ин-
олжо, Альгирдас
зарим ажахы-
холдожо байһан
ла асуудал — тэ-
хөөрэлдөө эхилбэ.
тэнэй ёһоор, тэ-
нидэ хады шэ-
нэй бин байһые
тадаггүй агроном
лые дүүргэнэгүй
нэгэнгүйгөөр ехэ
й һайн шэгнүүр
лдэһэнэйшье үлүү
нска районой
колхозой түрүү-
он жэлдэ худэл-
ис Ажалай Герой
ускас тобшолол-
одорхой баримта-
нуулба. Жэшээнь,
ахыда үнинэй тэ-
ово ургамалнуу-
ы, сабшалан болон
дэрэнь клевер ба
таригданхай. Эн-
нуулгадаг. Бэ-
тэжэлэй ашаг
ехэ. Тиигэжэ мал
шэмэ 70 шахуу
хүргэлдэб. Ашаг
ехэ. Энэнь жэшээ-
байгуулха, мүнөө-
нютагай олохон
асуудалнуудые
арга олгоһон бай-
нэй колхозой түб
академигтэй» (нюб
ь тэрэниие нигэжэ
хөөрэлдэбэбди.
шад, нэн түрүүн
сэойтнай тарлашад
амжые хододоо ха-
даг гээшэ гү?
б-ушар болодог һэн
ай һүүлэй жэл-
итвагай ветеринар-
ийн дипломтойгоор
правленийн түрүү-
доо нэм. Жэл үн-
намайе хөёрдохи
нугаа һэн. Тиихэ-
хуушарһан һанам-
ж ажаһуудаг байгаа.
энэ юумэндэ бол-
игоор хандадаг һэн.
ийгөөр хубсаһа ху-
дат манай шэнэ ба-
тоодоггүй һэн. Хэ-
ь, урда тэ үндэр
ороһон дээрэһээ пен-
аха тухай мэдүүлгэ
ийн, тэдэнэр миниг
гурбадахяа арсаба.
ийн хэрэгүүдэй та-
үүлэгшын орлогшын
эзэлые зүбшөөбэб.
а соо юм ааб даа.
ндхэбэринүүдые аба-
ошон байдалые ха-
раада абаха ушаршье тохёолдохо. Жэшээнь, 60-дахи онуудта клевер тариданг газарые шэнээр хахалха эрилтэ табяа бэлэй. Юу хэһэн тухайгаа, тариһан газарайнгаа ойрошье хүреөгүй байһан тухай мэдээсэхэдээ, зуб болоо бэлэйб. Хойшодоо бухы республикын таряашад бидэниие дэмжахэдээ, олзотоһон юм. Ажал хэрэгтэмин алдуунуудшье гараа һааб даа. Хүдэлдэггүй хүн, нинтын аша туһа тухай бодомжолдоггүй хүн алдуу гаргадагүй гээшэ. Мүнөө би нимэ ушарые дурсан һананаб. Манайда хусы үбһэ тариха тухай бодомжолоошьегүй байхадань, энэ ургамалые һуулгажа туриаад үзэхые шидээ бэлэйб. Ташкент нидэжэ ошоод, мэшээг үрэһэ гэртээ асараа һэм. Энээнэй юу үгэдэг байһые үргуулхадаа хараа һэмди. Тэрэ гэһэнһээ хойшо манай республика дотор хусы үбһэн һайнаар нютагжаһан.

— Мананда үүсхэл эдэбхитэй хүтэлбэрилэгшэд олон юм. Гэбэшье һулаар хүгжэһэн ажахынууд олон. Иимэ байдалһаа хайшан гэжэ гаралтай гээшэб?

— Жинрэй ажахынуудай хэмжээндэ гаратарнь нэгэл алхам гэжэ хэлэжэ болоно. Тариндага эрхим һайнаар бэлдэжэ эхилхэ, газар тарялан эрхилэлгын гуримые сахиха хэрэгтэй. Иимэ ажахынуудта туһаламжа үзүүлхэ шухала. Гансал материальна бэшэ. Шадалтай ажахынуудай зүтөө һулашаг ажахынуудта туһа хүргэхэ тухай дурадхалтайгаар манай ажахы табан жэлэй урда тээ хандаа һэн. Литвагай Компартийн ЦК энэ дурадхалыень дэмжээ бэлэй

СҮЛӨӨ САГ — ОЛОНОЙ БАЯЛИГ

Үдэшэ бүри нэгэ дахин кинофильм харуулха хоёрхон часай туршада нээгдээд, сүүдхын бэшэ сагта ходо суургатай байдаг клубууд болон соёлой байшангууд республикымнай районуудай нютагуудаар үшөөл олон тоологдоно.

Архидалга болон алкоголизмтай эрид тэмсэжэ байһан үедэ ажалшадай амарха сагта бүхы эмхи зургаанууд горитой анхаралаа хүсэд хандуулха эргэтэй. Энэ талаар илангаяа соёлой эмхи зургаанууд хүдэлмэрэз улам үргэдхэхэ ёһотой болоно. Тиигэхын тула соёлой хүдэлмэрилэгшэд нэн түрүүн ямар хэмжээ ябуулганууdые эмхидхэхэ болоно гэжэ?

Мүнөө сагай малшан, механизатор хүдэлмэриингөө һүүлдэ гэртээ телевизор хараха, ном уншаха, нүхэдөрөө хамта дуу дуулажа, зугаа наада хэжэ, зохидоор амарха дуратай байдаг. Районуудай соёлой мэргэжэлтэд хүдөө нютагай ажалшадай сүлөө сагые аша тұһатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа, һонирхолтой хэмжээ ябуулганууdые ходо үнгэргэжэ байха ёһотэй.

Эдэбэй районой түб — Петропавловкын соёлой-спортын комплексын байшангуудта болон талмайхануудта амаралтын үдэр хүн зон гэр бүлөөрөө сүглардаг болонхой.Ехэшүүлшье, багашуулшье эндэ һонирхомоор, таатай зохид хэрэгээ оложо ядадаггүй. Жэшээнь, спортдо дуратайшуул баскетбол, футбол, волейбол, теннисээр нааданууdые эмхидхэдэг, бүсад литература болон искусствын бэлигтэй ажал ябуулагшадта зорюулагдаһан богонихон фильмүүdые харадаг, «Гэрэй ээзэн эхэнэр» болон бусад клубуудай хүдэлмэридэ хабаададаг. Харин үхибүүд энэ үедэ мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро дуу дууладаг, хатар наада гүйсэдхэдэг, уран зураг, шүлэг уншалгын конкурснуудые үнгэргэдэг юм. Тиихэдэ «Эжы, аба болон би — спортдо дуратай бүлэбди» гэһэн наадан аргагүй һонирхолтойгоор, элбэг энэдэ, зугаатайгаар үнгэрдэг.

Мүн Шэбэртын, Нижнеангарскын, Захааминай соёлой байшангуудай энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриие тэмдэглэмээр.

Эхэнэрнүүдэй дура буляаһан ритмическэ гимнастика болон аэробико хүдөөгэй ажалшадта мүнөө сагта мүн лэ һайшаагдана гэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Северобайкальскын «Ритм», Тарбагатайн «Грация» спортын клубуудта эдэ зүйлнүүдээр хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг. Эхэнэрнүүдэй сүлөөтэй сагаа бэедээ аша тұһатайгаар, һайнаар амаржа үнгэргэхэ үшөө элдэб янзын клубуудые эмхидхэжэ боломоор шуу. Загарайн соёлой байшангай «Гэрэй ээзэн эхэнэр» гэһэн клубайхид элдэб наһанай, мэргэжэлэй эхэнэрнүүдэй уулзалганууdые эмхидхэдэг, эдеэ хоолой янза бүриин зүйлнүүdые бэлдэжэ һургадаг, гадна хүүгэдээ хүмүжүүлгын болон гэр бүлын бусад асуудалнуудые хамтаараа шиидхэдэг юм. Бэшүүрэй районой соёлой байшангуудта «Бичурянка», «Уран гартан» гэжэ клубууд яһала һайн хүдэлжэ эхилэнхэй.

Дээрэ нэрлэгдэһэн клубуудһаа гадна сэсэг үргүулагшадай клубууд, кинофотоклубууд олондо һайшаагдана. Республикымнай хойто зүгэй районуудай нэгэн — Хурамхаанда сэсэг эдэбхитэйгээр үргүулагшадай элирһэн ушар илангаяа урмашуулна. Хурамхаан һууринда эмхидхэгдэһэн таримал сэсэгүүдэй выставкэдэ ошоо һаа, «Фантазия», «Мечта», «Надежда», «Сибирячка» гэхэ мэтын һайхан нэрэтэй баглаа заатагүй гоёшоохот.

Кинофотоклубуудай дундаһаа Эдэбэй районой Петропавловкын соёлой байшангай «Символ» гэжэ, мүн Бэшүүрэй, Хэжэнгын районно газетэнүүдэй редакцинуудай дэргэдэ байгуулагдаһан клубуудай хүдэлмэри һайн сэгнэлтэдэ хүрэмөөр.

Тиихэдэ районно газетэнүүдэй дэргэдэ байгуулагдаһан уран зохёолой нэгэдэлнүүд болон бүлэгүүд тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ хэрэгтэй. Түрүүлэн уран зохёолой Түнхэнэй нэгэдэлые эндэ дурдая. Нэгэдэлэй гэшүүдэй зохёолнууд республикын, Совет ороной, мүн хари гүрэнэй үншагшадта мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй дундаһаа аяар табан хүн СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ абтаһан байна.

Нютаг бүхэндэ арадай аман зохёолдо хандадаг ушарнууд һүүлэй үедэ олошороо. Энэ тон зүб. Ород болон буряад арадуудай аман зохёолһоо удха түгэлдэр дуу, хатар, таабари, оньһон үгэ шэлээд, мүнөө үеын залуушуулай шадамар бэрхээр, ехэ дуратайгаар гүйсэдхэхые харахада ямар гоё гэшэзб! Бэшүүрэй районой Хёлгын совхозодо «За околицей», «Однажды вечером» гэхэ мэтээр нэрлэгдэһэн амаралтын үдэшэнүүд эмхидхэгдэдэг. Бэшүүрэй районой Б а г а-К у н а л е й д э «Малокуналейские посиделки» гэһэн нааданай үдэшэнүүд үнгэргэгдэдэг болонхой.

Буряад һууринуудай соёлой байшангуудта арадай хуушанай ёһо заншалда зорюулагдаһан үдэшэнүүд һонирхолтойгоор эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Яруунын районой Үльдэргын соёлой байшанда Сагаан һарын һайндэр үнгэрэгшэ үбэл болоо һэн. Толгойгоо сайһан хүгшэд, залуу басагад, һамгад сагаан эдеэ бэлдэлгээр хаба шадалаа түршалсаа. Тиихэдэ эрэшүүл үйлсэ үйлсөөрөө хүбаараад, бүхэ барилдаагаар, үхэрэй һээр шаалгаар хаба шадалаа үзэлсэһэн байна. Һайндэрэй түгэсхэлдэ урданай удха түгэлдэр дуу хатар, шэнхинээтэ ёохор зэдэлээ бэлэй.

Мүнөө түрэ хурим хаа хаанагүй шэнэ ёһо гуримаар хэгдэдэг болоо. Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск һууринда Е. Нечкина Г. Кынин хоёрой түрэ үнгэрэгшэ хэбар соёлой байшанда болоо һэн. «Архи уухадаа — бүлэдөө гэм хэхэ», «Архи — бүлын дайсан» гэхэ мэтын плакадууд залай ханаар олоор үлгөөтэй байгаа.

Мендельсоной мерш зэдэлээд, ород арадай хүSсаһа үмдэһэн дангина басагад шэнэ гэр бүлые үгын дээжээр амаршалба. Удаань залуу айлые «Буурал Байгал» амаршалжа, удаан жаргал, ута наһа, үнэр баяниие хүсэһэн байна.

Бэшүүрэй районой Шэбэртэ һууринда болоһон нэгэ түрэ дурдахада болохо. Саша, Лиза Батуевтан хүби заяагаа үе нөһаараа холбожо, һууринай айлнуудай тоо нэмээгээ һэн. Эдеэнэй дээжэ аяга сайтай «Хатуу хара» түрын баян эдеэтэ стол дээрэ табигдаагүй. Архи уубал, хүн хүхюутэй болодог гэжэ нэгэ зариман тоолодог. Тиихэдэ Батуевтанай түрэдэ тэрээншьегүйгөөр шог зугаа, дуу хатар таһалгаряагүй зэдэлээ һэн.

Иимэ түрэнүүdые эмхидхэһэн, тэрээндэ уригдаһан зон бүлта һүүлдэнь урма баяраа мэдүүлээ. Зоной юун дээрэһээ урма баяртай, хүхюу зугаатай байһаниинь ойлгосотой ааб даа.

Ажалшадай сүлөө сагаа үнгэргэхэ арга боломжонууд энээгээр дүүрэнэгүй. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар дүй дүршэлтэй болоо гэжэ тэмдэглэмээр. Зүгөөр шиидхэгдэгүй үшөө олон асуудалнууд бий. Тиимэһээ хүдөө нютагуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэрээ улам эршэдхэхэ эргэтэй.

Б. ДОРЖИЕВ,
Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай доцент.

Түүхын эрдэмэй кандидат, доцент Татьяна Еремина долганка яһанай юм. Хэдэн зуугаад жэлэй саада тээхидэл, энэ бага арад үндэһэтэн [5 мянган шахуу хүн], Таймырай хахад арал дээрэ ажаһуудаг, агнуури хэдэг, загаһа баридаг, сро үсхэбэрилдэг юм.

Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо

ЭБТЭЙ ЭЕТЭЙ БҮЛЭ СОО

— Долган айлайда үхибүүнэй түрэхэдэшье, хүхижэ баярлахагүй саг байгаа юм, — гэжэ Татьяна Еремина хөөрэнэ.— «Оршолон дүүрэн энэ дэлхэй дээрэ яахые түрөөбши даа. Хэлэншни мяханай амта мэдэхэгүй, бэешни арһан хүнжэлэй дулаа үзэхэгүй, нюурташни энеэбхилэлэй тэмдэг байхагүй нюдэнүүдтэшни гансал үйдхар гашуудал байхал даа...» Тунгус эхэнэр (революциин урда тээ Холын Хойто зүгэй бүхы ууган зониие тунгуусууд гэжэ нэрлэдэг байһан) үхибүүнэйнгээ үлгы дээрэ иимэл дуу дууладаг бэлэй.

Тэрэ үедэ тэдэнэрэй дунда үзэг бэшэг мэдэхэ хүн үгы һэн. Мүнөө долганууdай, ненецүүdэй, нганасануудай болон бусад бага арад үндэһэтэдэй бүхы үхибүүд дунда эрдэмтэй, харин олониинь дээдэ эрдэмтэй болонхой.

Долган эхэнэрнүүdэй ниитын үндэр тушаал эзэлдэг, хүндэлэгдэхэл ёһоороо хүндэлэгдэдэг, гүрэнэй удха шанартай шиидхэбэринүүdые абадаг болоһониинь гайхалтай бэшэ болоо. Жэшээлбэл, Екатерина Чуприна манай Таймырай автономито округой КПСС-эй окружной комитедэй секретаряар һунгагданхай. Бишье арбаад депутадуудай окружной гүйсэдхэхэ Советдэй түрүүлэгшын тушаалда ябааб гэжэ хэлэхэдээ, аягүйрхэнгүйб. Округой һүргуулинуудта олон жэлнүүдтэ багшанараар хүдэлжэ байһан Дарья Федосеева, Екатерина Большакова гэгшэд үргэнөөр мэдээжэ болонхой. Мүнөө Хатанга гэжэ һуурин тосхондо районно больницын ахамад врачаар хүдэлдэг Наталья Чуприна эрхим бэрхэ мэргэжэлтэ гэжэ тоологдодог. Мария Жаркова РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэ Сталина Быковада Россин Федерациин габьяата врачай диплом бүри һаяхан барюулагдаа һэн.

Манай нютагай басаган Огдо Аксенова СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн юм. Бидэ, долган эхэнэрнүүд, энээгээр омогорходог байнабди. Красноярскын, Новосибирскын болон Москвагай хэбэлэнүүдтэ барлагдаһан уран шүлэгэй хэдэн суглуулбаринуудай авторынь юм. Тэрэнэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар долган хэлэнэй үзэглэл бии болонхой. Округой үндэһэн һүргуулинуудта манай нэгэдэхи классай үхибүүд тэрэ үзэглөөрнь түрэл хэлээ шудалжа эхилдэг.

Долганууdай дунда летчигуудшье, барилгашадшье, кулинарнуудшье бии. Гэбэшье тэдэнэр үбгэ эсэгэнэрэйнгээ эрхилдэг байһан хэрэгые ехэнхидээ үргэлжэлүүлдэг юм.

Таймырта зэрлиг ба гэрэй 600 мянганһаа дээшэ оро амидардаг. Долган зон орын амтатай мяха үйлэдбэрилдэг. Хойто зүгэй шэмэрүүн хүйтэн улаpилтай эрхэ байдалда юунһээшье үлүү хэрэгтэй дулаан хубсаһа ба гутал орын арһаар оёдог, моржын яһаар өөрсэ һонин гар бэлэгүүdые урладаг. Ангуушад сагаан үнэгэ болоод үнэтэй сэнтэй арһатай бусад ангуудые агнадаг, Енисей мүрэндэ, мүн хахад аралай олон тоото нуур сөөрэмүүдтэ загаһа баридаг. Вертоледууд болон самолёдууд, хүсэтэй вездеходууд тэдэнэртэ тұһалдаг болонхой. Тундрада хүдэлдэг хүн бүхэн рацитай, нүүдэл дулаан гэртэй, түлишын ба эдеэ хоолой нөөсэнүүдтэй байдаг юм. Олохон х... гэһэн снегоход...

Манай үбгэ... магуй, һонигүй... нүүдэнэ, тобшо... майе хүн бол... абгайн хөөрөө... лоо һэмби. Эл... га абаритайг... мүүжүүлхын т... оролдоһон юм... дажа, шарга... дые жолоодох... рынгөө үетэнэ... байдал тухай... рэдэг бэлэй. Т... бүхы наһаараа... жэлжэ ябаһан... тэрээнэй дурс... гэ дүүргэһэн... догшоб. Һург... долганууdай... ной һургуулид... майе ВЛКСМ-э... митедэй секре... дань, Дудинка... һон хүм. Энэ... ругой захирга... һүүлдэ Москва... гай дэргэдэхи... академидэ һур... гэй бага арад... циализмын з... темээр диссер... Мүнөө Норил... альна инстит... наб. Хизаар... дэг студентнэр... дураараа хүтэл... Бидэ лекцинүүд... спедицинүүдэ... Нэгэ үгөөр... эдир тұһалда... өөрынгөө дом... хые шэнжэлнэ...

Түрэ хурим хаа хаанагүй шэнэ ёһо гуримаар хэгдэдэг болоо. Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск һууринда Е. Нечкина Г. Кынин хоёрой түрэ үнгэрэгшэ хэбар соёлой байшанда болоо һэн. «Архи уухадаа — бүлэдөө гэм хэхэ», «Архи — бүлын дайсан» гэхэ мэтын плакадууд залай ханаар олоор үлгөөтэй байгаа.

Мендельсоной мерш зэдэлээд, ород арадай хуушанай ёһо заншалда зорюулагдаһан үдэшэнүүд һонирхолтойгоор эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Яруунын районой Үльдэргын соёлой байшанда Сагаан һарын һайндэр үнгэрэгшэ үбэл болоо һэн. Толгойгоо сайһан хүгшэд, залуу басагад, һамгад сагаан эдеэ бэлдэлгээр хаба шадалаа түршалсаа. Тиихэдэ эрэшүүл үйлсэ үйлсөөрөө хүбаараад, бүхэ барилдаагаар, үхэрэй һээр шаалгаар хаба шадалаа үзэлсэһэн байна. Һайндэрэй түгэсхэлдэ урданай удха түгэлдэр дуу хатар, шэнхинээтэ ёохор зэдэлээ бэлэй.

Мүнөө түрэ хурим хаа хаанагүй шэнэ ёһо гуримаар хэгдэдэг болоо. Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск һууринда Е. Нечкина Г. Кынин хоёрой түрэ үнгэрэгшэ хэбар соёлой байшанда болоо һэн. «Архи уухадаа — бүлэдөө гэм хэхэ», «Архи — бүлын дайсан» гэхэ мэтын плакадууд залай ханаар олоор үлгөөтэй байгаа.

Мендельсоной мерш зэдэлээд, ород арадай хуушанай ёһо заншалда зорюулагдаһан үдэшэнүүд һонирхолтойгоор эмхидхэгдэдэг. Жэшээнь, Яруунын районой Үльдэргын соёлой байшанда Сагаан һарын һайндэр үнгэрэгшэ үбэл болоо һэн. Толгойгоо сайһан хүгшэд, залуу басагад, һамгад сагаан эдеэ бэлдэлгээр хаба шадалаа түршалсаа. Тиихэдэ эрэшүүл үйлсэ үйлсөөрөө хүбаараад, бүхэ барилдаагаар, үхэрэй һээр шаалгаар хаба шадалаа үзэлсэһэн байна. Һайндэрэй түгэсхэлдэ урданай удха түгэлдэр дуу хатар, шэнхинээтэ ёохор зэдэлээ бэлэй.

Мүнөө түрэ хурим хаа хаанагүй шэнэ ёһо гуримаар хэгдэдэг болоо. Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск һууринда Е. Нечкина Г. Кынин хоёрой түрэ үнгэрэгшэ хэбар соёлой байшанда болоо һэн. «Архи уухадаа — бүлэдөө гэм хэхэ», «Архи — бүлын дайсан» гэхэ мэтын плакадууд залай ханаар олоор үлгөөтэй байгаа.

Мендельсоной мерш зэдэлээд, ород арадай хуSсаһа үмдэһэн дангина басагад шэнэ гэр бүлые үгын дээжээр амаршалба. Удаань залуу айлые «Буурал Байгал» амаршалжа, удаан жаргал, ута наһа, үнэр баяниие хүсэһэн байна.

Бэшүүрэй районой Шэбэртэ һууринда болоһон нэгэ түрэ дурдахада болохо. Саша, Лиза Батуевтан хүби заяагаа үе нөһаараа холбожо, һууринай айлнуудай тоо нэмээгээ һэн. Эдеэнэй дээжэ аяга сайтай «Хатуу хара» түрын баян эдеэтэ стол дээрэ табигдаагүй. Архи уубал, хүн хүхюутэй болодог гэжэ нэгэ зариман тоолодог. Тиихэдэ Батуевтанай түрэдэ тэрээншьегүйгөөр шог зугаа, дуу хатар таһалгаряагүй зэдэлээ һэн.

Иимэ түрэнүүdые эмхидхэһэн, тэрээндэ уригдаһан зон бүлта һүүлдэнь урма баяраа мэдүүлээ. Зоной юун дээрэһээ урма баяртай, хүхюу зугаатай байһаниинь ойлгосотой ааб даа.

Ажалшадай сүлөө сагаа үнгэргэхэ арга боломжонууd энээгээр дүүрэнэгүй. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар дүй дүршэлтэй болоо гэжэ тэмдэглэмээр. Зүгөөр шиидхэгдэгүй үшөө олон асуудалнууд бий. Тиимэһээ хүдөө нютагуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэрээ улам эршэдхэхэ эргэтэй.

Б. ДОРЖИЕВ,
Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай доцент.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр нэгэл һара үлэбэ. Хэнэйшье мэдэһээр мүнөө һургуули бүхэн һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэнэ гэзэ. Баунтын районой Монгойн нөйман жэлэй һургуули һуралсалай шэнэ жэлдэ түгэс бэлэн болгогдобо. В. Ж. Дампиловай даадаг тус һургуулида пеэшэнгүүдынь сүм заһабарилагдаһан, мебель болон полынь шэрдэгдэһэн, классуудынь сагаадагдаһан байна. Һургуулиин аха классуудай һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ тұһаламжа үзүүлжэ, түрэл һургуулияа гоё һайхан болголсобо.

Эдэнэр мүнөө ажахын гүүртэ, фермэнүүдтэ, үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлжэ эхилэнхэй. Һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын иигэжэ өөһэдтөө болон аха нүхэдтөө тұһатайгаар үнгэргэнэ.

А. ЦЫРЕНОВ.
Баунтын район.

ХЭНЭЙ ХҮЛЭГ ХУРДАН БЭ?

Республикын ипподром дээрэ хатарша моридые туршалгын урилдаан болобо. Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэнэн урилдаанда Шэтын, Амарай областынуудай, Буряадай АССР-эй хатарша хүлэгүүд хабаадаба.

Бусадһаа түрүүлэн Буряадай АССР-эй ипподромой тогтооһон шанда хүртэхын түлөө урилдаан 1600 метрэй зайда үнгэргэгдөө. Урилдаанда табигдаһан манай командын түлөөлэгшэд Галсанов, Акулов, Амарай областынхин Тюлькин гэгшэдэй жолоодоһон морид жолоо даран хатаралдажа ороно. Эндэ Галсановай жолоодоһон гоё һайхан, үндэр, нарин бэетэй Восторг азарга 400 метрэй зайе 33 секунда соо гаталанхай, нүгөөдэ хөөрһоо хэдэхэн метрээр урилдажа ябана. Жолоошон Галсанов мориноийнгоо хатарые түргэдхэхын тула, тэрээндэ зохидхоноор хандан, урагшань шуумайлгана. Энэ үедэ Амарай областынхин Пируат азарга эрхимлэгшөөд хүсэжэ гарахаа эрмэлэлтэйгээр, һүүлшын 400 метрһээ хатараа хүүдадханаб гэхэдэ, оодоршолой. Урилдаанда хабаадаһан тэргэтэй морид оодорхо ёһогүй ха юм. Тиигэһээршье байтар Галсановай жолоодоһон азарга түрүүлэн ерэжэ, ипподромдо суглараг...дай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдана. Жолоошон Галсанов зайгаа 2 минута 13,1 секунда соо гаталжа, ипподромойнгоо тогтоohон шанда хүртэбэ.

Хоёрдохи эзэлжээндэ урилдаанда табигдаһан морид Загарайн районой Хүрбын ОПХгай үүлтэртэ моридой фермын шанда хүртэхын түлөө хатараа туршалсаба. Николай Тимофеевэй жолоодоһон Лимон азарга Амарай областиин Залп азаргые хүсэһөөр хүсэжэ, урдань ороходоо, 1600 метрэй зайе түрүүлэн дабаа. Гурбадахи эзэлжэндэ орловско үүлтэрэй аха наһанай моридой дунда болоһон урилдаан мүн лэ олоной анхарал татаба. Юуб гэхэдэ, хоёрдохи эзэлжэндэ урилдаһан жолоошод Николай Тимофеев Галина Щелева хоёр моридоо һэлгээд, дахинаа урилдаба ха юм. Улаан-Удын ипподромой моридые һорин һүргадаг Николай Тимофеевые дуршэл баяртай гэжэ бидэнэр һайн мэдэхэ болонхойбди. Тиимэһээ Николай Тимофеев «Каскад» азаргаяа түрүүшын тойролгодо өхээр баадхангүй, жолоогоо татан хатаруулна. Харин Щелева Заир азаргынгаа хатарые хурдадхан урагшань шуумайлгажа оробо. Халуун үдэр 1600 метрэй зай гаталһан айлшанай азаргань эсэжэ эхилһэнээ мэдүүлбэ. Эндэл Тимофеевэй ардагаа табижа эхилхэдэнь тэрэнь гүйдэлөө хурдадхажа оробол даа. 3200 метрэй һүүлшын тойролго дээрэ хүлэгдээгүй ушар болоно. Эндэ Щелевагай хүлэг хатараа алдажа баһал, оодоржо ороо бшуу. Энэ үедэ Тимофеевэй азарга ульгамаар хатар хатарһаар тэдэнэз ахижа, түрүүлэн ерэхэдээ, Эздын районой Торийн мори үсхэбэрилдэг заводой шан бэлэгтэ хүртэбэ. Эдээнэй удаа «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй тогтоohон шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэнэн урилдаанда Тюлькинай, Кузнецовой жолоодоһон Карман, Бисквит нэрэтэй азарганууд эзэлжээ эзэлжээгээр түрүү һууринуудые эзэлэ.

Хоёрдохи үдэр. Газаа аяма халуун, бүгшэм. Урилдаанда хабаадагшад Амарай областиин ипподромой шанда тэхын түлөө мурысэхэ байба. Буряадай АССР-эй, Амарай областиин мори урилдагшад Акулов Селин хоёр 2400 метрэй зайда урилдахаяа гараба. Дүрбэтэй моридой урилдажа эхилһээр гурбан минутын гэрөөд байхада, айлшанай Г е й з е р азарга һүүлшын хэдэн зуун метрһээ манай жолоошониие ахижа эхилбэ. Тиигэжэ урилдаһан морид нэгэ амисхаалаар гэхээр адли тооной фиништэ хүрэжэ ерэбэл даа. Эндэ айлшан хубүүн манайхидые хөөрхон секундаар ахижа, өөрынгөө ипподромой шанда хүртэбэ. Энээнэй удаа Амар мүрэнэй шанда хүртэхын түлөө Буряадай АССР-эй Тимофеевэй, Амарай областиин Тюлькинай үнаһан морид үрилдаа. Эндэ айлшанай жолоодоһон Карман гэжэ хүхэ азарга хурдан солбон, хүнгэхэнөөршье хатардаг байһаараа, олондо һайшаагдаба. Харин Тимофеевэй жолоодоһон Лимон һүүлшын тойролгын дүүрэхын тэндэ баһал оодоржо, х о ё р дохи һуури эзэлхэ баатай болоно. Урилдаанай турилгаяа ёһоор эдэ хоёр моридоо һэлгээд, 1600 метрэй зайда дахин урилдаха болобо... Хэдэхэн сагай үнгэрһэн хойно Гепард, Долина нэрэтэй хүлэгүүд ипподромой урилдаанай хэргы дээрэ бии болоно. Хонхыншье абяан эздэлжэ, бэеэ эзэлэд ябаһан морид тооһо бүрэюулан харгыгаар табилуулшаба. Эндэ Тимофеевэй морин түрүүшын 400 метрэй зайе 33 секунда соо гаталжа, урагшаа тэгүүлжэ мэдэнэ. Нүгөөдэнь тэрэнээ хүсэхэ эрмэлэлтэй а м я а д а р а н хатарна. Моридые һориходоо бэрхэ Николай Тимофеев түрүүлһэн гуримаа алдангүй, мориёо зохидхоноор хатаруулан ерэжэ, түрүү һуурида гарахадаа, хоёр үрилдаанай дүнгөөр эрхимлэжэ, Амар мүрэнэй шанда хүртэбэ. Удаань физкультура болон спортын талаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй комитедэй, профсоюзуудай һайн дуранай физкультурно-спортивна областной бүлгэмэй шангуудта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэнэн урилдаанда манай командын гэшүүд — спортын мастерта кандидат Маргарита Аверкова Петр Бадмаев хоёр эрхимлэжэ, командаяа түрүү һуурида гаргалсажа шадаа.

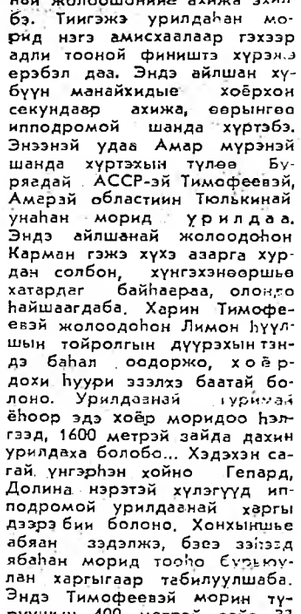

Хурдан хүлэгүүдэй урилдаанай һүүлээр бэрхэшээлнүүdые дабалгатай һонирхолтой мүрысөөн болобо. Республикын ипподромой командын гэшүүд Кочетова, Фарвазитова, Бадмаев гэгшэдэй һориһон морид бүхы бэрхэшээлнүүdые ядабаригүй дабажа, командааяа түрүү һ у у р и эзэлбэ. Шэтын, Амарай областынуудай командануудай морид бэрхэшээлнүүдэй захада хүрэмсөөрөө хирэдэг, халба һүрэдэг байжа, жолоошодоо мэгдэхээһэн, муушье сэгнэлтэдэ хүртэһэн байба.

Мүрысөөнэй һүүлдэ СССРэй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ зорюулагдаһан мүрысөөн «Х э м н а й түргөөр, шанар һайнтайгаар мори тахалжа шадахаб?» гэһэн конкурс үнгэргэгдөө. Гурбан командын түмэршэ дархашуулай дундаһаа Амарай областиин Александр Селин 6,5 очко абажа, түрүү һуурида гараба.

Хоёр үдэрэй туршада үнгэргэдэһэн мүрысөөнүүdэй дүн гаргахада, Буряадай АССРэй суглуулагдамал команда РСФСР-эй үүлтэртэ моридые үсхэбэрилдэг управленийн шанда хоёрдохиёо хүртэжэ, баяр дээрэ баяр нэмээбэ.

— Байгша ондо үнгэргэгдэһэн зонын урилдаанда холые холо гэнгүй ерэжэ, өөһэд өөһэдынгөө дүршэлые харуулһандатнай үнэн зүрхэнэй баярые хүргөөд, эмниг моридоо хүлэг болгон һургаха, амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди, — гэжэ Буряадай гүрэнэй конюшниин директор Ц. Ц. Ринчинов энэ баярта зорюулан үгэ хэлээ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Амарай областиин командын гэшүүн С. Селин бэрхэшээлнүүdые дабажа ябана. 2. Буряадай АССР-эй командын түмэршэ дархан Олег Вислов мори тахална. 3. Зонын чемпионууд Н. Кузнецов С. Селин хоёр шагналай һүүлээр. 4. Урилдаанда эрхимлэһэн Буряадай АССР-эй командын гэшүүн Маргарита Аверкова. 5. Командааараа эрхимлэһэн Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командада РСФСР-эй дамжуулгын кубок барюулагдана.

Авторай фото.

ТАСС · АПН

ХИЛЫН САААНАһАА

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРИИН БУРУУШААЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Июлиин 18-да Мозамбигай һуурин тосхонуудай нэгэндэ баяртай ёһоор добтолһоной түлөө харюусалгатай хүнүүдые ООН-ой Генеральна секретарь эрид буруушааба гэжэ Х. Перес де Куэльярэй түлөөлэгшэ Мозамбигһаа ООН-ой дэргэдэ сат үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын тэрэнэй нэрэ дээрэ альгаһэн нотодо ямараар хандажа байһыень тайлбарилхадаа мэдүүлбэ.

380 хүнэй ами наһа таһалһан энэ шуһата муухай хэрэгэй түлөө ЮАР-ай аппартеидэй эзхиргаан гэм эзмэтэй гэжэ Мозамбик тоолоно. ЮАР буу эзбсэгүүдээр, һомо хэрэгсэлнүүдээр бандидуудые хангана. Энэ райондохи оронуудай хугжэлтэдэ һаад тойбо ушаруулхын тула ЮАР нимэ гэмтэ ябуулганууdые үүдхэнэ. Аппартеидэй захиргаанай бин байгаа сагта Африкын урда хубида амгалан тайбан байдал хангагдахагүй, хугжэлтэ дэбжэлтэ туйлагдахагүй байна гэжэ документ соо хэлэгдэнэ. Урда Африкын расистнуудай үүдхэнэн союсхогдоогүй эзэрхэг түримхэй ябуулгын үмэнэ тэрэнэй тэсэжэ гарахынь тула тұһалхыень дэмжэлгэ үзүүлхыень Мозамбигай правительство улаасхоорондын эмхине уряалба.

ОЛОНОЙ ХАБААДАЛГАТАЙ ЗҮБЛӨӨН

МАНАГУА. Контадорско бүлэгэй оронуудай (Мексикэ, Панама, Венесуэлэ, Колумби) гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар Коста-Рикын, Никарагуагай, Сальвадорой, Гондурасай, Гватемалын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Гондурасай нинслэл — Тегусигальпа хотодо боложо байна. Түбэй Америкэдэхи байдалые эбэй ёһоор гуримшуулан шиидхэхэ түсэө тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Министрнүүдэй уулзалта хадаа энэ райондохи хёмороо зүришэлдөөе эбэй ёһоор гуримшуулха хэмжээнүүdые абаха зорилготойгоор августын 6—7-до Гватемалада үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан Түбэй Америкын табан ороной президентнүүдэй зүблөөндэ бэлэдхэлэй шатануудай нэгэниинь болоно.

Министрнүүд нюуса байдалда зүблөө хэнэ. Гэбэшье информационно агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, хэрбээ эбэй хэлсээе Түбэй Америкын табан ороной баталан абаа юм һаа, тэрээнһээ хойшо зургаан һарын туршада Никарагуагай контрасуудта американ тұһаламжа үзүүлэлгые хориһоной хэрэггүй гэжэ Гондурас Вашингтоной тухиралгаар дурадхаһан байгаа.

Политическэ адаглагшадай һанамжын ёһоор, энэ районой гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ёһоной хэлсээнэй баталагдаадшье байгаа һаань, контрасуудта США-гай зүгһөө тұһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ тухай Гондурасай дурадхал энэ хёмороо зүришэлдөөе зайсуулха арга олгожо шадахагүй байна. Гондурасай дурадхал Гватемалада болохо президентнүүдэй зүблөөе буруу һүргэхэ зорилготой бшуу.

ИНДИИН ПРЕЗИДЕНТЫН ИНТЕРВЬЮ

ДЕЛИ. СССР-тэ үнгэргэгдэжэ байһан Индиин фестиваль, Индидэ болохо Советскэ Союзай фестиваль хадаа эб найрамдал, хани барисаан оа харилсаа холбоон тухай 1971 ондо гар табигдаһан договорой бата бэхи үндэнэ һуурин дээрэ түшэглэдэг хөөр ороной хоорондохи харилсаае хүгжөөлтын шэнэ шата болоно гэжэ Индиин президент Рамасвами Венкатараман «Хинду» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ. Совет хүнүүдтэ энэдхэг арадай үзүүлжэ байдаг ханн барисаанай, харилсаа холбооной мэдэрэлээр Индиин фестиваль нэбтэрэнхэй байна. Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг энэдхэг арадай соёлой баялиг, бэлиг шадабари болон ажабайдалайнь образ харуулагдана.

Индиин фестивалиин программа үргэн ехэ байна. Гансал артистнууд бэшэ, харин уран зураашад, дизайнернууд, гар урлагшад, уран зохёолшод, залуушуулай түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадана гэжэ Р. Венкатараман мэдүүлээ. Фестивалярааа үргэн нинтэ арад зониие хангаха гэгшэ манай зорилго болоно гэжэ президент хэлэбэ. Индиин эртэ урдын соёл, мүн мүнөөнэй туйлалтанууд Советскэ Союзда харуулагдана.

Улаасхоорондын орёо түгшүүрилтэй оршон байдалда фестиваль бүхы дэлхэйн арад түмэндэ хани барисаанай толотомо гэршэ жэшээ болохо юм гэжэ этигэн найдажа байна Индиин гүрэнэй толгойлогшо мэдүүлээ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРАШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08 зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, собственные корреспон